

Rad i financiranje neprofitnih institucija

Vujić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:917461>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-03**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA KULTURU, MEDIJE I MENADŽMENT
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENTA U KULTURI I
KREATIVNIM INDUSTRIJAMA

IVANA VUJIĆ

**RAD I FINANCIRANJE NEPROFITNIH
INSTITUCIJA**

DIPLOMSKI RAD

Osijek, 2022.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA KULTURU, MEDIJE I MENADŽMENT
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENTA U KULTURI I
KREATIVNIM INDUSTRIJAMA

IVANA VUJIĆ

**RAD I FINANCIRANJE NEPROFITNIH
INSTITUCIJA**

DIPLOMSKI RAD

MENTORICA:

doc.dr.sc. Marta Borić Cvenić

SUMENTORICA:

Marija Tolušić, univ. spec. oec., v. predavačica

Osijek, 2022.

SAŽETAK

Ljudi su od prapovijesti imali potrebu udruživati se i organizirati kako bi lakše ostvarili svoje zajedničke ciljeve. Osnivanje organizacija omogućilo im je ostvariti ideje i ciljeve. Dok se neprofitne organizacije osnivaju kako bi se ostvario društveni razvoj zajednice, profitne se osnivaju kako bi pojedinci ostvarili dohodak i osigurali egzistenciju. U ovom radu bit će obrađen sam pojam organizacija, vrste organizacija i njihova važnost kao i financiranje neprofitnih organizacija. Kako neprofitne organizacije ili institucije imaju posebnu važnost za društvenu zajednicu, za svoj rad moraju osigurati određene resurse i financijska sredstva. Vodstvo ili menadžment tih organizacija i njihovi članovi imaju obavezu prikupljanja i osiguravanja financijskih i ostalih sredstava kako bi bile u mogućnosti pružati usluge i ostvarivati postavljene ciljeve zbog kojih se i osnivaju. Ovim diplomskim radom nastoji se prikazati rad i mogući načini osiguranja financijskih resursa neprofitnih organizacija te njihova važnost za napredak i razvoj društva u cjelini. Bez obzira kojom se djelatnošću neprofitne organizacije bave, kojem tipu pripadaju i tko ih je osnovao (pojedinci ili država), za pružanje pojedinih usluga nužna su financijska sredstva koja mogu dolaziti iz različitih izvora, analiziranih u radu. U radu će se analizirati podaci o odobrenim sredstvima kroz Javni poziv Ministarstva kulture Republike Hrvatske u programskoj djelatnosti vizualnih umjetnosti, odobrenim sredstvima kroz Program javnih potreba u kulturi Grada Osijeka za 2022. i Natječaj HEP-a za dodjelu donacija „Svjetlo na zajedničkom putu“.

Ključne riječi: civilno društvo, fundraising, neprofitna organizacija, organizacija, udruge

ABSTRACT

Ever since ancient times people have had the urge to establish societies and organisations in order to achieve their common objectives more easily. Founding organisations enabled them to achieve aims and ideas. Non-profit organisations are founded in order to achieve social development of a community, whereas profit organisations are founded so that individuals could generate an income and ensure their existence. This paper will cover the term organisation, types of organisations and their importance as well as funding of non-profit organisations. Since non-profit organisations or institutions have a significant importance for society, they must provide certain resources and funding. Leadership or management of these organisations and their members have the obligation to collect and provide financial and other resources in order to be able to offer services and accomplish the set objectives, which were the reason for the establishment in the first place. This paper will attempt to elaborate on the work invested and possible ways of providing financial resources, as well as the importance of non-profit organisations for prosperity of society as a whole. Financial resources are necessary to be able to offer certain services, regardless of their field of work, the type they belong to and their founder (an individual or the state). The funding can come from various sources, which will be analysed in the thesis. The paper will analyse data of financial sources approved through the Public call of the Ministry of Culture in the field of visual arts, sources approved by The Programme of Public Needs in the Culture of Osijek for the year 2022, and Public tender for donations provided by HEP Group “Svjetlo na zajedničkom putu” (Light on our Way).

Key words: associations, civilian society, fundraising, non-profit organization, organization

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja, Ivana Vujić potvrđujem da je moj diplomski rad pod naslovom *Rad i financiranje neprofitnih organizacija* te mentorstvom doc. dr. sc. Marte Borić Cveniće i sumentorstvom Marije Tolušić, univ.spec.oec.,više. predavačice rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Osijeku, _____

Potpis;

SADRŽAJ

1	UVOD	1
1.1	CILJ RADA	2
1.2	HIPOTEZE	2
1.3	STRUKTURA RADA	2
2	ORGANIZACIJE	4
2.1	VRSTE ORGANIZACIJA	6
3	NEPROFITNI SEKTOR	10
3.1	RAZVOJ NEPROFITNOG SEKTORA	10
3.2	ZNAČENJE I VAŽNOST NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	11
3.3	CIVILNO DRUŠTVO	13
3.4	MEĐUNARODNA KLASIFIKACIJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	15
3.5	UDRUGE	17
3.6	ZAKLADNIŠTVO	18
3.7	UDRUŽIVANJE, STATUSNE PROMJENE I PRESTANAK POSTOJANJA	18
3.8	VOLONTIRANJE	19
4	FINANCIJSKO POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	21
4.1	FINANCIRANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA I MARKETING	22
4.2	SOCIJALNI KAPITAL I SOCIJALNO PODUZETNIŠTVO	24
4.3	PRIKUPLJANJE SREDSTAVA	25
5	HIPOTEZE, OPIS I REZULTATI EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA	28
5.1	CILJ I SVRHA ISTRAŽIVANJA	28
5.2	KVANTITATIVNA ANALIZA ODOBRENIH SREDSTAVA PUTEM JAVNIH POZIVA I NATJEČJA ZA DODJELU DONACIJA	28
5.2.1	Javni poziv Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske u programskoj djelatnosti vizualnih umjetnosti – analiza primatelja	28

5.2.2	Javni poziv-Program javnih potreba u kulturi Grada Osijeka za 2022.-analiza prijavitelja	43
5.2.3	Natječaj HEP-a za dodjelu donacija „Svjetlo na zajedničkom putu“-analiza prijavitelja	47
6	ZAKLJUČAK	53
7	LITERATURA	55
8	PRILOZI	58

1 UVOD

Od samih početaka i nastanka civilizacije ljudi su se međusobno povezivali i organizirali kako bi ostvarili određene ciljeve, odnosno može se reći da su već tada nastajale svojevrstne organizacije. I danas se sve aktivnosti ljudi (poslovne, osobne, aktivnosti slobodnog vremena, zabave....) odvijaju kroz najrazličitije organizacije. Ovisno o njihovoj svrsi i cilju kao i samoj djelatnosti razvrstavaju se na profitne i neprofitne. Već sam termin upućuje na zaključak da se profitne organizacije osnivaju i pokreću isključivo zbog ostvarivanja profita ili dobiti, a neprofitne primarno imaju druge ciljeve kao što su pružanje različitih usluga koje ne nude profitne organizacije, pomoć drugima u zajednici, očuvanje tradicije i kulture, zaštita prirode i sl.. I jedne i druge izuzetno su važne za svako društvo ili državu. Jedne omogućuju ostvarivanje dohotka pojedincima i osiguranje egzistencije, a druge, neprofitne, utječu na ukupni društveni razvoj zajednice. „Kroz udruge pojedinci zadovoljavaju svoje različite potrebe i interese kroz sportska, kulturna, socijalna, humanitarna, odgojno-obrazovna, znanstvena i druga područja.“ (Tolušić, Sigmund, Veočić; 2016.) Kao što, prema zakonskim propisima, profitne organizacije imaju svoje različite oblike pravno-organizacijskog ustrojstva tako se i neprofitne organizacije međusobno razlikuju po svom pravno-organizacijskom ustrojstvu. Prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija NN 121/2014 u članku dva istaknuto je da su neprofitne organizacije pravne osobe, koje se obvezno moraju upisati u Registar neprofitnih organizacija, a to su „domaće i strane udruge i njihovi savezi, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikati, udruge poslodavaca, sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera“. Osnivanje, registracije, pravni položaj i prestanak postojanja udruga u Republici Hrvatskoj, uređen je Zakonom o udrugama NN 74/14, 70/17 i 98/19.

Sve ove neprofitne organizacije ili institucije imaju posebnu važnost za društvenu zajednicu, a indirektno i za cjelokupno gospodarstvo jer pomažući pojedincima čine ih zadovoljnijima, obrazovanijima, kreativnijima, informiranijima, a nerijetko im olakšavaju i ulaženje na tržište rada.

Kako bi ostvarivale svoje ciljeve i neprofitne organizacije za svoj rad moraju osigurati određene resurse i financijska sredstva. Na vodstvu, menadžmentu, tih organizacija i njihovih članova je obveza prikupljanja i osiguravanja financijskih i ostalih sredstava kako bi bile u mogućnosti pružati usluge i ostvarivati postavljene ciljeve zbog kojih se i osnivaju.

1.1 CILJ RADA

Ovim diplomskim radom nastoji se ukazati na rad i načine osiguranja financijskih resursa te važnost neprofitnih organizacija za napredak i razvoj društva u cjelini. Bez obzira kojom se djelatnošću neprofitne organizacije bave, kojem tipu pripadaju i tko ih je osnovao (pojedinci ili država), za pružanje pojedinih usluga nužna su financijska sredstva koja mogu dolaziti iz različitih izvora, analiziranih u radu. Cilj rada je analizirati moguće izvore sredstava i uputiti na njih analizirajući prijavljivanje neprofitnih institucija, posebno udruga i kulturnih ustanova, na javne pozive Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Grada Osijeka i HEP-a za 2022. godinu.

1.2 HIPOTEZE

Postavljene hipoteze od kojih se polazi u radu, posebice u njegovu empirijskom istraživanju glase:

H1: Neprofitne organizacije osnovane od strane države manje koriste izvore financiranja putem javljanja na javne pozive u odnosu na neprofitne organizacije, odnosno udruge osnovane od strane pojedinaca.

H2: Kvaliteta programa neprofitnih organizacija, odnosno udruga osnovanih od strane pojedinaca izravno utječe na visinu odobrenih financijskih sredstava od strane pokretača javnih poziva i natječaja.

Kako bi se postavljene hipoteze potvrdile, djelomično potvrdile ili odbacile korišteni su dostupni sekundarni podaci u literaturi, bazama podataka i znanstvenim časopisima te javno objavljenim javnim pozivima za financiranje neprofitnih organizacija od strane ministarstava, jedinica regionalne i lokalne uprave i drugih profitnih pravnih osoba.

Korištene znanstvene metode u prikupljanju i analiziranju podataka prvenstveno su metode analize i sinteze, a korištene su i metode indukcije i dedukcije kojima se došlo do određenih zaključaka i potvrđivanja/odbacivanja hipoteza.

1.3 STRUKTURA RADA

Ovaj diplomski rad koncipiran je kroz osam poglavlja. U prvom, uvodnom, poglavlju dane su naznake o samom radu.

U drugom poglavlju „Organizacija“ dan je teorijski prikaz neprofitnih organizacija, odnosno detaljnije su pojašnjene neprofitne organizacije, njihovi oblici/tipovi, obilježja i način rada.

Kroz treće poglavlje „Neprofitni sektor“ pojašnjeni su razvoj i značenje toga sektora za društvo, oblici mogućeg pravno-organizacijskog djelovanja te važnost volonterstva na koje se uglavnom i oslanjaju neprofitne organizacije.

U četvrtom poglavlju analizirani su mogući oblici osiguranja financijskih sredstava neprofitnih institucija.

Peto poglavlje pokazuje način provođenja analize konkretnih javnih poziva i donacija provedenih tijekom 2022. godine te je u njemu pokazana struktura korisnika, odnosno udruga, ustanova i ostalih institucija kojima su odobrena određena financijska sredstva kroz konkretan javni natječaj.

U šestom poglavlju „Zaključak“ sažeto je dan pregled rada s osvrtom i naglaskom na hipoteze koje su potvrđene.

Posljednja poglavlja, sedmo i osmo, daju pregled korištene literature te sistematizirani pregled slika, grafikona i tablica.

2 ORGANIZACIJE

Kako je već rečeno, ljudi se povezuju i organiziraju kako bi mogli ostvariti određene osobne i zajedničke ciljeve. Udružuju se i osnivaju organizacije kako bi zajedničkim planiranjem i izvedbom došli do cilja. Organizacije se mogu definirati kao povezivanje pojedinaca s okolinom u svrhu postizanja zajedničkog cilja, koji samostalno nije moguće postići iz mnogih razloga kao što su kompleksnost samog zadatka, nedostatak financijskih sredstava i brojnih drugih.

Prema Hrvatskoj enciklopediji, pojam organizacija objašnjen je na više načina. Prvenstveno, organizaciju definiraju kao povezivanje dijelova u cjelinu. Nadalje, sociološki gledano, organizacije su tijela nastala radi ostvarivanja određenih zajedničkih ciljeva.

„U sociologiji, društveno kolektivno tijelo nastalo radi ostvarivanja određenih ciljeva; relativno ustaljena i po nekim načelima uređena skupina osoba okupljenih oko nekog socijalnoga, političkoga, kulturnog ili drugog programa (politička stranka, športski klub, kulturno-umjetničko društvo); skup država ili drugih međunarodnih pravnih subjekata sporazumno udruženih (UN, Međunarodna organizacija rada).“ (enciklopedija.hr)

Kako navode Žugaj, Šehanović, Cingula (2004: 4-5) pojam organizacije može se tumačiti s različitih stajališta te tako predlažu:

1. Univerzalni pojam - koji govori da je organizacija jedinstvo sređenih i međusobno povezanih dijelova.
2. Institucionalni pojam - kako samo ime govori organizacija se shvaća kao institucija jer je organizirana u sustav dvaju ili više osoba (npr. škole, bolnice, udruge...).
3. Strukturalni pojam - podrazumijeva kako je organizacija struktura koja sadrži pravila ponašanja, a ujedno i funkcija te sastavni dio strukture poduzeća.
4. Funkcijski pojam - organizaciju se shvaća kao djelatnost koja je orijentirana na izvršenje zadanih ciljeva.

Uspješnost svake organizacije ovisi o sposobnostima njezinih članova, a posebice onih izabranih koji su postavljeni na čelo te organizacije i njihovim menadžerskim vještinama. U današnje se vrijeme sve više radi na odnosu između osobe postavljene na čelo neke organizacije i njezinih članova. Mnogobrojne aktivnosti poput team buildinga, organiziranih ručaka, zabava, grupnih razgovora s psiholozima i drugih zajedničkih radionica pomažu produbiti odnos

između rukovoditelja i zaposlenika, te na taj način stvarati međusobno povjerenje. Organizacija je ujedno i sinonim za uređenost i red. Ponekad se može činiti da organizacije sputavaju i stavljaju u kalupe, a sve kako bi promijenile neka ustaljena ponašanja kod određenih pojedinaca, ali razlog je sprječavanje nereda ili nemogućnosti izvršavanja zadanih ciljeva. Jedna od najvažnijih definicija organizacije je usmjerenost ciljevima. Kako bi došli do određenog cilja, svaki sudionik organizacije mora ispuniti svoj zadatak.

Fokusiranost na ciljeve igra veliku ulogu jer daje menadžerima informacije koje resurse (ljudi, novac, oprema) i gdje ih treba alocirati. I danas se sve aktivnosti ljudi (poslovne, osobne, aktivnosti slobodnog vremena, zabave....) odvijaju kroz najrazličitije organizacije. Ljudska je potreba osjećati se prihvaćeno i kao dio nečega, stoga se nerijetko odlučuju pristupiti nekoj organizaciji.

Sve organizacije, bez obzira na veličinu, ciljeve ili djelatnost imaju neka zajednička karakteristična obilježja kao što su:

1. Identitet organizacije (misija, vizija, vrijednosti, razlog postojanja)
2. Organizacijska kultura (običaji, navike, stavovi, vjerovanja)
3. Strategija (način ispunjavanja misije i ciljeva)
4. Ljudi (najvažniji resurs)
5. Struktura (donošenje odluka, podjela i podjela izvršenje zadataka, razmjena informacija, rad organizacije)
6. Tehnička potpora (administracija, financije, prostor, oprema)

Prema mišljenju Bahtijarević-Šiber elementi organizacije dijele se po vrijednostima, normama, stavovima, uvjerenjima, običajima i ritualima, te simbolima. (Bahtijarević-Šiber, 1991:204)

Kako bi organizacija opstala te imala dugoročno postojanje, potrebno je zadovoljiti potrebe članova organizacije, kao i povremeno regrutirati nove članove koji teže istom cilju. Cilj mora biti jasan i koncizan kako se ne bi izgubila poanta i bit samog postojanja organizacije. No i kada postignu određeni cilj, uvijek idu dalje s novim izazovima, odnosno ispunjavanjem same ideje i vizije organizacije. Ukoliko su članovi organizacije pasivni, do ispunjenja ciljeva će teško doći.

2.1 VRSTE ORGANIZACIJA

Organizacije se mogu razvrstavati prema različitim kriterijima kako je pokazano u tablici 1.

Tablica 1. Vrste organizacija

	PRIVATNE	JAVNE
PROFITNE	Privatne kompanije, partnerske kompanije, posebne privatne kompanije	Državne javne kompanije (pošta, željeznica, zračne kompanije)
NEPROFITNE	Muzeji, fakulteti, škole, bolnice, dobrotvorne organizacije	Državne agencije, državne škole, državne bolnice, državni fakulteti

Izvor: Marić, I. (2018.), Menadžment neprofitnih organizacija, Zagreb, Ekonomski fakultet, str 48.:
prema Marić (2007: 21)

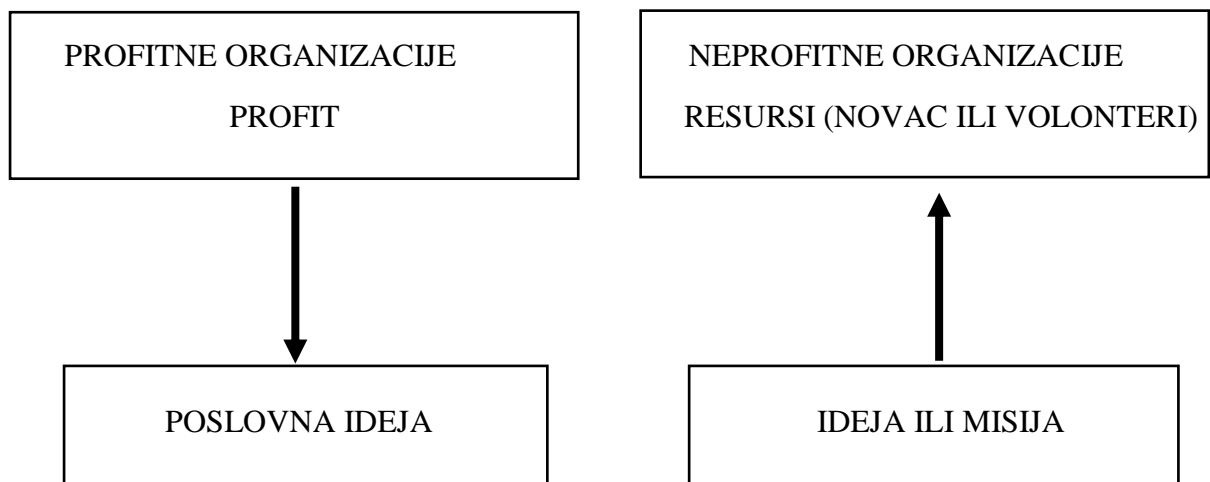
Prema Marić (2018: 48.) izrađena je Tablica 1, koja prikazuje podjelu profitnih i neprofitnih organizacija na privatne i javne. Privatne profitne organizacije su privatne kompanije, partnerske kompanije te posebne privatne kompanije, dok su neprofitne privatne muzeji, fakulteti, škole, bolnice i dobrotvorne organizacije. Javne profitne su državne javne kompanije poput pošte, željeznica i zračnih kompanija, a javne neprofitne organizacije su državne agencije, državne škole, državne bolnice i državni fakulteti.

Osim ovakvog razvrstavanja organizacija na profitne i neprofitne, privatne i javne postoje i drugi brojni kriteriji. Prema Marić (2018.) u radu su prikazana sljedeća tri kriterija, a to su kriteriji u odnosu na intenzitet strukturiranja, odnos pojedinca i organizacije te u odnosu na ciljeve osnivanja.

1. U odnosu na intenzitet strukturiranja postoje formalne i neformalne organizacije:
 - a) Formalne organizacije su one koje su službeno utvrđene, kod njih su utvrđena prava, precizno su određene funkcije, upravljanje i kontrola. Takve organizacije predstavljaju stvarnu i objektivnu organizacijsku strukturu (dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću, jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću...)

- b) Neformalne organizacije sastoje se od neformalnih grupa unutar formalne organizacije, a povezuju ih zajedničke vrijednosti, norme, ponašanja i metode djelovanja (ljubitelji kvizova, ljubitelji određenih vrsta glazbe...)
2. Prema odnosu pojedinca i organizacije mogu se razvrstati u primarne i sekundarne:
- a) Primarne organizacije uključuju potpunu emotivnu uključenost pojedinca u određenu organizaciju (ljubitelji životinja, ljubitelji trčanja...)
 - b) Sekundarne organizacije podrazumijevaju racionalnu, intelektualnu ili ugovornu uključenost pojedinca u organizaciju (profesori, doktori...)
3. Organizacije u odnosu na ciljeve osnivanja razvrstavaju se na:
- a) Uslužne organizacije (dobrotvorne organizacije, javne škole, parkovi...)
 - b) Ekonomske organizacije (poduzeća)
 - c) Vjerske organizacije (crkve, sekte...)
 - d) Vladine organizacije (sud, država, lokalna uprava...)
 - e) Društvene organizacije
 - f) Zaštitne organizacije (policija, vatrogasci, vojska...)
 - g) Profitne organizacija (cilj profit)
 - h) Neprofitne organizacija (cilj društvena korist) (Marić, 2018.)

Sljedeća slika (Slika 1) prikazuje razliku između profitnih i neprofitnih organizacija s obzirom na njihovu usmjerenost, odnosno ciljeve. Ključna je razlika to što je profitnim organizacijama u fokusu profit koji ih vodi prema poslovnoj ideji, dok se neprofitne institucije služe novcem, a vođene su misijom, odnosno svrhom koja ih pokreće.

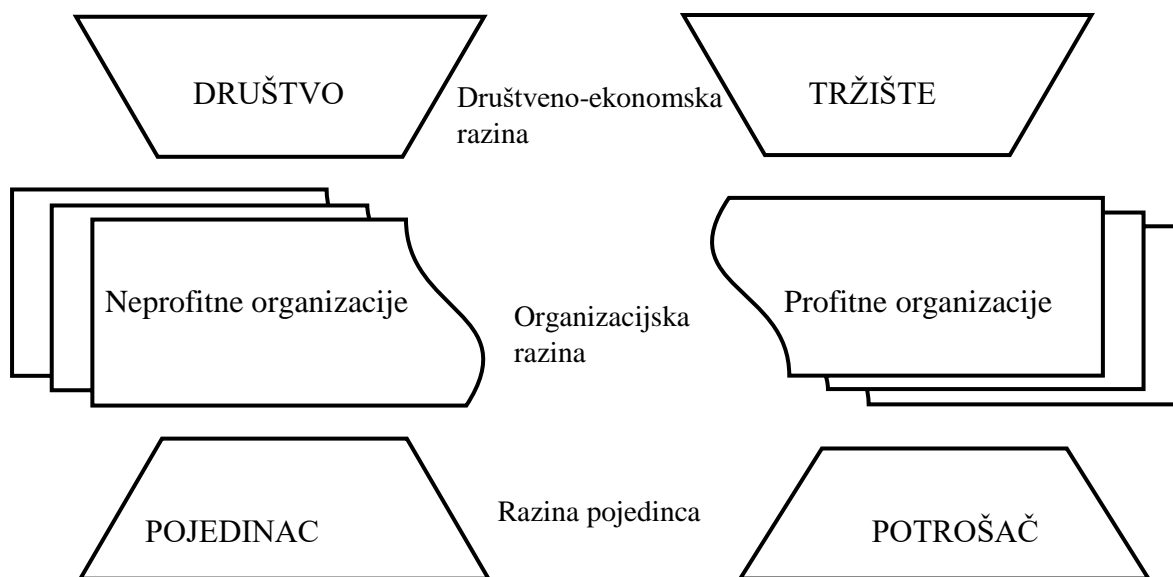

Slika 1. Temeljna razlika profitnih i neprofitnih organizacija

Izvor: Wijkstrom (2009.), Civil Society, Working papers nonprofit management,
Doctoral seminar – Brussel str. 3

Slika 1 prikazuje temeljnu razliku između profitnih i neprofitnih organizacija prema Wijkstromu (2009.:3). Profitne su organizacije orijentirane prema poslovnoj ideji, a neprofitne prema resursima, idejama i mislima.

Razliku između profitnih i neprofitnih organizacija može se pokazati u odnosu spram društva i tržišta što pokazuje sljedeća slika (Slika 2).

Slika 2. Razlike između neprofitnih i profitnih organizacija

Izvor: Wijkstrom (2009.), Civil Society, Working papers nonprofit management, Doctoral seminar – Brussel str.4

Iz prethodne slike (Slika 2) vidljiva je usmjerenost neprofitnih organizacija na društvo i pojedinca za razliku od profitnih koje su usmjerene na tržište i potrošače.

3 NEPROFITNI SEKTOR

U ovom poglavlju dan je kratak povijesni pregled razvoja neprofitnog sektora u svijetu i Hrvatskoj, kao i njegovo značenje i važnost za samo društvo. Navedena je i međunarodna klasifikacija neprofitnih organizacija kao i analiza najzastupljenijih aktera u neprofitnom sektoru.

3.1 RAZVOJ NEPROFITNOG SEKTORA

Područje neprofitnog sektora znanstveno se počelo istraživati sredinom prošlog stoljeća, međutim važniji znanstveni doprinosi na tom području događaju se krajem 1970-ih i kroz cijele 1980-e, ali najznačajniji doprinos dogodio se 1990-ih. Među prvim znanstvenim istraživanjima bila su područja rada volontera, problem javne birokracije i razni socijalni pokreti, a kasnije je interes znanstvenika bio orijentiran na učinkovitost usluga u zdravstvu, obrazovanju i socijalnim uslugama. (Marić, 2018: 12)

Početak osamdesetih godina prošloga stoljeća dane su prve definicije i teorija o neprofitnim organizacijama. Znanstveno područje neprofitnog sektora razvijalo se uz utjecaj drugih područja, a najznačajnija su ekonomija, sociologija, povijest, psihologija, pravo, političke znanosti i javne politike, međutim bitan doprinos daju i spoznaje dobivene kroz teme obrađene u socijalnoj politici, zdravstvu, obrazovanju, humanitarnom radu, umjetnosti i religiji.

U Hrvatskoj se dosta dugo društvo promatralo kroz dva sektora državni (javni) i privatni (profitni), ali zadnjih dvadeset godina i to se polako mijenja. Početkom rata 1990-ih javljaju se prve humanitarne organizacije koje su bile potaknute stranim donacijama te tako pomagale civilnom društvu. Samom pojavom organizacija civilnog društva usvajaju se i nove društvene vrijednosti koje snažno utječu na značajan razvoj i oblikovanje neprofitnog sektora, a time i razvoju suvremenog hrvatskog civilnog društva. Učinjeni su i veliki koraci u unaprijeđenu poslovanja javnih organizacija, mjerenju uspješnosti i poticanje profesionalizma, a sve primjenom menadžerskih znanja i vještina. (Marić, 2018:12- 13)

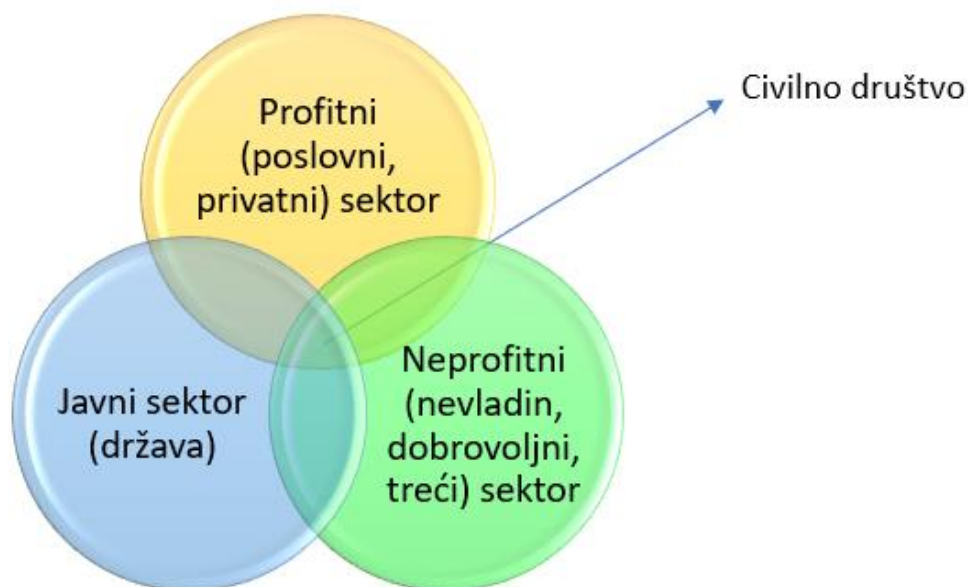
U definiranju pojma neprofitne organizacije prvo se naglašava kako osnovni cilj svake neprofitne organizacije nije profit, međutim koliko god se željeli odmaknuti od profitnog određenja, činjenica je da praksa upravljanja neprofitnim organizacijama zahtjeva poslovne modele i prakse koje se upotrebljavaju i u profitnim organizacijama. Kako neprofitne organizacije pokreće ideja odnosno vizija to ujedno predstavlja i njenu svrhu tj. misiju, a

realizacija te ideje neizostavno zahtjeva određene resurse kao što su ljudi (volonteri, zaposleni), novac, informacije, znanja i djelotvorno upravljanje.

3.2 ZNAČENJE I VAŽNOST NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

„Neprofitni sektor su pojedinci i organizacije koji pomažu da društvo postane zajednica odgovornih pojedinaca orijentiranih prema osobnom/obiteljskom napretku, ali i napretku zajednice kojoj pripadaju.“ (Pavičić, 2003:15)

Značenje neprofitnog sektora kao i njegova društvena uloga već su desetljećima u fokusu mnogih znanstvenih i stručnih rasprava i različitih javnih polemika. Neprofitni sektor je postao posebno zanimljiv znanstvenoj i stručnoj javnosti potkraj 1950. godina kada se počelo učestalije znanstveno proučavati odnos između tri temeljne odrednice suvremenog društva (slika 3), a to su zajednice ljudi, države(javni sektor) i tržišta (profitni sektor). Baš taj međudnos države, zajednice ljudi i tržišta čine svako društvo poželjnim ili manje poželjnim za svoje članove kao i za one koji žele ili ne žele biti dio tog društva. Brojni su razlozi zbog kojih se pojedinci odlučuju biti ili ne biti dio neke zajednice. Neki od najvažnijih razloga su gospodarska situacija, perspektiva zapošljavanja, političke slobode i društveno uređenje. (Pavičić, 2003.)

Slika 3. Prikaz tri društvena sektora Vennovim dijagramom

Izvor: Pripremila autorica prema Pavičić, J. (2003.) Strategija marketinga neprofitnih organizacija, Zagreb, Masmedia; str. 45

Organizacije civilnog društva nazivaju se još i dobrovoljnim, neprofitnim, neovisnim, nevladinim ili trećim sektorom. Sam pojam „nevladin sektor“ ne znači u potpunosti nepovezanost vlade i neprofitnog sektora jer vlada ulaže u financiranje rada neprofitnih organizacija, ali ne bi smjela utjecati na rad same organizacije. U idealnim uvjetima nevladine organizacije svojim djelovanjem utječu na to da vlada ispunjava svoja obećanja. Socijalna država je ona država koja svim svojim građanima odgovornim društvenim aktivnostima osigurava onaj minimum socijalnih prava i drugih vrsta pomoći, a koje si oni sami ne mogu omogućiti.

Prema Brainardu i Siplonu (2004:451) postoje dva modela neprofitnih organizacija, a to su ekonomski i volonterski model. Razlikuju se po pretpostavkama, unutarnjoj organizaciji, misiji, prioritetima, aktivnostima, korištenju resursa i vrijednostima. Većinom se razlikuju kroz unutarnju organizaciju, koja (ne)iziskuje članstvo, misije koje su kratkoročne ili su usmjerene budućnosti, natjecanje s konkurencijom i prikupljanje sredstava, odnosno volonterizam, poboljšanje kvalitete života članova, što iziskuje razmjenu mišljenja koja demokratskim procesom dovodi do diskusije, a time i same učinkovitosti. Ove razlike pregledno su dane u sljedećoj tablici (tablica 2).

Tablica 2 Razlike ekonomskog i volonterskog modela neprofitnih organizacija

	EKONOMSKI MODEL	VOLONTERSKI MODEL
Pretpostavke	Sve su organizacije slične	Svaka je organizacija jedinstvena
Unutarnja organizacija	Strukturirana hijerarhija, članstvo kroz dužnosti	Malo ili nimalo formalne strukture, članstvo kroz participaciju
Misija, prioriteti i aktivnosti	Misija usmjerena budućnosti, određena je upravom i članovima	Misija ima kraće ili srednje vremensko određenje
Akvizicija i korištenje resursa	Tehnike privatnog sektora, marketing, natjecanje, prikupljanje sredstava, resursi se koriste za dugoročne ciljeve (istraživanja)	Tehnike participacije: međusobna podrška, oslanjanje na volonterizam, društveno utemeljeno angažiranje, resursi se koriste za kratkoročne ciljeve, poboljšanje kvalitete života članova.
Vrijednosti	Učinkovitost	Diskusija, demokratski proces

Izvor: Marić, I. (2018.), Menadžment neprofitnih organizacija, Zagreb, Ekonomski fakultet, str 36.: prema Brainard i Siplon (2004:451)

Prema Marić (2018.:36) postoji razlika između ekonomskog i volonterskog modela organizacija. Jasno se razlikuju po pretpostavkama, vrijednostima, misijama i strukturi organizacije.

Hrvatski sabor donio je poseban zakon kojim je Republika Hrvatska osnovala javnu zakladu, odnosno Nacionalnu zakladu za razvoj civilnog društva. Osnovna je zadaća poticanje razvoja civilnog društva kroz edukaciju, istraživanja, izdavaštvo, informiranje javnosti, davanje financijskih potpora, organizaciju civilnog društva i razvoj međusektorske suradnje. Izvor financiranja Zaklade su sredstva izdvojena iz državnog proračuna, sredstva od prihoda igara na sreću namijenjenih razvoju civilnog društva te iz međunarodnih izvora. Potrebno je naglasiti da je sloboda osnivanja i rad neprofitnih organizacija moguća samo u demokratskim društvima, u kojima se strogo poštuje volja građana i njihova volja za slobodnim udruživanjem kako bi ostvarili zajedničke interese i ciljeve. (Alfirević et al, 2013.)

3.3 CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo se ponekad smatra kao opozicija aktualnoj vlasti i ima funkciju promatrača te se često zbog toga doživljavaju kao negativne i često im se predbacuje da „grizu ruku koja ih hrani“ no razvidno je da institucije civilnog društva imaju vrlo važnu ulogu u zemljama u tranziciji. Često pojam institucija civilnog društva se povezuje uz pojam moderne socijalne države. U njegovim se začecima smatralo kako je civilno društvo ustanovljeno kako bi branilo i podučavalo građane kako se obraniti od države.

„Pojam civilno društvo ima dugu povijest u političkoj filozofiji. Središnja su pitanja bila zašto i kako se vlada ljudima, tko i pod kojim uvjetima treba vladati. Značajan obrat nastaje sa škotskim prosvjetiteljima u 18. stoljeću., koji jasno razgraničuju one koji vladaju od onih kojima se vlada. Ustanovljena je država od koje se treba braniti, a civilno društvo štiti i podučava građane kako se obraniti od države.“ (Bežovan, 2004:13)

Smatra se kako civilna društva nastaju kako bi se udruživanjem ljudi zadovoljile neke čovjekove potrebe te na taj način aktivni građani sudjeluju u političkim i društvenim promjenama. Michael Walzer civilno je društvo opisao kao prostor čovjekova udruživanja kako bi se zadovoljile vjere, interesi ili ideologija te na taj način ispunio „prostor neprisilnog čovjekovog udruživanja i također niz s tim povezanih mreža – formiranih po volji obitelji, vjere, interesa, ideologija – koje ispunjavaju taj prostor“. (Walzer, 1995:15)

Carter (1998:11) pak govori kako je civilno društvo kao vrednota i norma sinonim za aktivnosti građana koje su prožete civilnošću i civilnim vrlinama. Govori da civilnost podrazumijeva uvažavanje drugih sugrađana, što ima važne političke i društvene implikacije. Također, civilnost izjednačava s dobrim ponašanjem te moralnom postupanju i volji za sudjelovanju u radu institucija kako bi se omogućio demokratski procvat. Civilno društvo podrazumijeva mnoge različite organizacije civilnog društva koje se nazivaju dobrovoljačke, neovisne, neprofitne, nevladine ili treći sektor. Zajednički im je motiv osnivanja sloboda udruživanja i djelovanje kako bi se postiglo opće dobro. Bežovan (2004:17-18) govori kako postoji više vrsta sektora koji rade na neprofitnoj osnovi:

Neprofitni sektor – podrazumijeva da ove organizacije prvenstveno ne postoje kako bi se ostvario profit te se uz njih veže pojam neprofitnost; povezuje se s povoljnim poreznim statusom i mogućnosti primanja donacija.

Dobrotvorni sektor – fokus se stavlja na pomoć koju organizacija dobiva od strane privatnih osoba u vidu dobrotvornih donacija u humanitarne svrhe koje zatim pružaju pomoć ranjivim skupinama. Naglasak je na potrebi solidarnosti u zajednici u kojoj organizacije djeluju.

Dobrovoljni sektor – važnost je uloge dobrovoljnog ili volonterskog rada u ovom tipu organizacija. Nerijetko većinski dio poslova obavljaju profesionalna lica, koja su stalno zaposlena kao i plaćeno osoblje. Uz osnivanje i imidž ovih organizacija u javnosti veže se dobrovoljni rad i dobrovoljni prilozi.

Nevladine organizacije – drže do svoje odvojenosti od vlade i vladinog utjecaja. Upotreba tog izraza započela je pedesetih godina prošloga stoljeća, u zemljama Trećega svijeta u postkolonijalnom razdoblju. Njihova je legitimnost povezana s djelovanjem i pružanjem potrebnih usluga naspram korumpirane vlade.

Socijalna ekonomija – naglasak je na ulozi institucija poput štedionica, zadruga, osiguravajućih institucija na bazi uzajamnosti i sl. Zagovara samoorganizaciju skupina i malih poduzetnika na lokalnom području kako vi se uspjeli oduprijeti nepoželjnom utjecaju tržišta.

Treći sektor – objašnjava kako osim države i privatnih poduzetnika postoji treće područje na koje utječe razvoj društva. Njegov se razvoj legitimira otvorenošću,

konkurentnošću i ravnopravnošću svih inicijativa. Naglašava se kako su sektori međuovisni i povezani.

Salomon i Anheier (1997:70-74) navode kako trećem sektoru pripadaju organizacije koje dijele pet značajnih karakteristika:

- Imaju organizacijsku strukturu i na neki su način institucionalizirane. Najčešće su to udruge, zaklade i zadruge.
- Privatne su, što bi značilo da su odvojene od vlade i ne mogu primati novac iz vladinih izvora ili pak predstavnik vladinih tijela ne smije sjediti u njihovom upravnom odboru. Njihov privatni status upućuje na poduzetnost i mogućnost korištenja sredstava iz više različitih izvora.
- Ne raspodjeljuju dobit svojim članovima ili upraviteljima. Ukoliko se pojaviti dobit u poslovanju, ona bi se trebala vratiti kako bi se ispunila osnovna misija organizacije.
- Imaju vlastitu upravu te mogućnost kontroliranja osnovnih aktivnosti kroz internu proceduru upravljanja.
- Karakteristično je da nerijetko u svoj rad uključuju volontere. Dio se aktivnost obavlja na volonterskoj osnovi.

Zato je vrlo važno prenositi budućim naraštajima obiteljske, vjerske, demokratske, ali i ljudske vrijednosti kako bi razvijali kritičko mišljenje i bili sposobni učiniti za sebe i svoju zajednicu kvalitetniji i ispunjeniji život.

3.4 MEĐUNARODNA KLASIFIKACIJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Neprofitne se organizacije klasifikacijom dijele u više različitih skupina. Također, postoji i više standardnih klasifikacija neprofitnih organizacija. Prema Kotleru i Andreasenu (1996) klasifikacije, odnosno aktivnosti su: umjetnost i kultura, obrazovanje i povezane djelatnosti, zaštita i unapređivanje okoliša, zaštita životinja, zaštita društvenog i tjelesnog zdravlja, kao nemoćnih osoba, zaštita potrošača, prevencija zločina i delikvencije, zaštita javnih interesa, pomoć u zapošljavanju, socijalna zaštita, javna sigurnost, rekreacije i slobodno vrijeme, skrb o mladima, humanitarne aktivnosti, ljudska i građanska prava, međunarodne aktivnosti i suradnja, zaklade, fondovi, milosrđe, filantropske aktivnosti, vjerske institucije i duhovni razvoj. Bežovan (2004:19-26) navodi međunarodnu klasifikaciju neprofitnih organizacija podijeljenu u jedanaest skupina (Tablica 3). Skupine su kultura i rekreacija, obrazovanje,

zdravstvo, socijalne usluge, okoliš, razvoj i stanovanje, pravo, zagovaranje i politiku, filantropsko posredovanje, međunarodne aktivnosti, religiju, poslovne udruge i sindikate.

Tablica 3. Klasifikacija neprofitnih organizacija

Kultura i rekreacija	Mediji i komunikacija, vizualne umjetnosti, arhitektura, izvedbene umjetnosti, muzeji, zoološki vrtovi, kulturne i umjetničke organizacija za različite namjene, sportski klubovi, uslužni klubovi
Obrazovanje i istraživanje	Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje visoko obrazovanje stručne škole nastavak obrazovanja odraslih obrazovne organizacije za različite namjene organizacije za podršku standarda i upravljanje obrazovne organizacije koje nisu drugdje klasificirane medicinska istraživanja znanost i tehnologija
Zdravstvo	Bolnice, rehabilitacijske bolnice, psihijatrijske bolnice, krizne intervencije, organizacije za mentalno zdravlje, javno zdravstvo
Socijalne usluge	Usluge za skrb i djecu, skrb za mlade, obiteljske usluge, usluge za hendikepirane, usluge za starije, prevencija pomoći, privremena skloništa
Okoliš	Smanjenje zagađenja, zaštita prirodnih resursa, uljepšavanje okoliša, organizacija za podršku i usluge, zaštita životinja
Razvoj i stanovanje	Socijalni razvoj, stambene udruge pomoć pri rješavanju stambenog pitanja, stambene organizacije za različite namjene
	Udruge za ljudska prava, etničke grupe, pravne usluge, prevencija kriminala,

Pravo, zagovaranje i politika	podrška žrtvama, političke stranke, odbori z apolitičke akcije
Filantropsko posredovanje	Podrška i promocija volonterstva, posredovanje pri prikupljanju sredstava, zaklade koje daju donacije
Međunarodne aktivnosti	Udruge za pomoć u razvoju, programi razmjene, međunarodne organizacije za pomoć u kriznim situacijama
Religija	Protestantske crkve, katoličke crkve, židovske sinagoge, hinduistički hramovi, muslimanske džamije
Poslovne udruge i sindikati	Poslovne udruge, strukovne udruge, sindikati

Izvor: Bežovan, G. (2004.), *Civilno društvo*, Zagreb, Nakladni zavod Globus; str. 19. – 26.

Bežovan (2004.,19-26) navodi kako su neprofitne organizacije klasificirane te se granaju na : kulturu i rekreaciju, obrazovanje, zdravstvo, socijalne usluge, okoliš, razvoj i stanovanje, pravo i zagovaranje, filantropsko posredovanje, međunarodne aktivnosti, religiju i poslovne udruge i sindikate.

3.5 UDRUGE

Udruge su najčešći oblik pravnog organiziranja neprofitne djelatnosti. Predstavljaju skupine neprofitnih organizacija koje obavljaju svoje gospodarske djelatnosti. Svoju pravnu osobnost stječe upisom u Registar udruga Republike Hrvatske. Imaju četiri glavna načela, a to su : načelo neovisnosti – samostalno utvrđivanje ciljeva, djelatnosti i područja djelovanja, načelo javnosti – propisuje statut kao osnovni instrument djelovanja udruge, načelo demokratskog ustroja – članovi upravljaju udrugom, unutarnji ustroj mora biti zasnovan na stupovima i načelima demokracije, te načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu – slobodno sudjeluju u razvoju, praćenju i provođenju javnih politika. Financiraju se iz privatnih i javnih sredstava. Na javne se natječaje prijavljuju projektima, koji moraju imati točno naznačene parametre koji se traže u obrascu. Razlika između udruga (pravne osobe članova) i zaklada (pravne osobe imovine) je u tomu što udruge trebaju novac i aktivnost članova, kako bi ispunili svoje ciljeve, dok kod zaklada potrebni su ljudi koji će odlučivati o davanju potpora

3.6 ZAKLADNIŠTVO

Specifičan pravno-organizacijski oblik neprofitnog djelovanja odvija se i kroz zadruge. U zapadnim zemljama koje se smatraju razvijenijim, zakladništvo je sve značajniji čimbenik razvoja i važan je kako bi se profiliralo društvo. One postoje u mnogim društvima, kulturama i pravim sustavima, a cilj im je ostvariti društvene djelatnosti koje čine bitan element civilnog društva. U srednjem su se vijeku razvijale kako bi se podmirile potrebe i razvitak lokalne, odnosno regionalne zajednice. Djelatnost im je dobrovoljna, što bi značilo da je neovisna o državi i da joj u fokusu nije obavljanje gospodarskih djelatnosti, kao ni raspodjela dobiti. Nevladine i neprofitne organizacije svoje djelatnosti vrše kroz osnovna dva organizacijska oblika, a to su zaklade i udruge. Aktivno im građanstvo pristupa kako bi ostvarili svoj neki osobni cilj, na primjer, obožavatelji životinja će se priključiti društvima za zaštitu životinja kako bi sačuvali neku vrstu od izumiranja. Bežovan (2004:53) govori kako postoji pet bitnih obilježja zaklada: organizacije bez članova, privatnog su karakter, same sobom upravljaju, bez cilja stjecanja dobiti i služe ispunjavanju javne svrhe. U svim državama svijeta zaklade moraju biti organizirane, te obavljati određene djelatnosti kako bi im se priznao neprofitni status. Dije se na:

1. Neovisne zaklade – obiteljske zaklade, operativna zaklada, zaklada za vremenski ograničeno financiranje, religijska zaklada, zaklada za osiguravanje konačišta, zaklada koju je osnovala vlada, zaklada koju financira lutrija
2. Zaklade trgovačkih društava – zaklade trgovačkog društva, zaklada s interesom trgovačkog društva
3. Zaklade koje podupire vlada – vladine zaklade, uključujući međuvladine zaklade
4. Zaklade koje prikupljaju sredstva – zaklada lokalnih zajednica i zaklade za prikupljanje sredstava

3.7 UDRUŽIVANJE, STATUSNE PROMJENE I PRESTANAK POSTOJANJA

Neprofitne se organizacije nerijetko udružuju u saveze, zajednice, mreže, koordinacije ili u neki drugi oblik neovisnog djelovanja u okviru svog područja. Obzirom da imaju svojstvo pravnih osoba mogu se učlaniti i u međunarodne udruge. U skladu s donesenim statutom pri osnivanju udruge, svaka udruga može imati ustrojstvene oblike poput: podružnice, ogranka, kluba i slično. Samim statutom svaka neprofitna organizacija odlučuje hoće li podružnica imati svojstvo pravne osobe te samim tim biti upisana u Registar Udruga.

Zakonom o udrugama nastojalo se pokriti pitanje statusnih promjena. Promjene pravnog položaja izvršavaju se na temelju odluke skupštine u skladu sa statutom udruge i Zakonom. Prema Zakonu postoje tri oblika statusnih promjena, a to su pripajanje, spajanje i podjela.

- Pripajanje – Upisuje se u Registar udruga kao promjena. Zahtjev podnosi ovlaštena osoba za udrugu koja se želi pripojiti. Samim činom pripajanja prenosi se imovina jedne udruge na drugu
- Spajanje – Osnivanje nove udruge na koju prelazi sva imovina svih udruga koje se spajaju. Spajanjem prestaju postojati udruge koje su se spojile.
- Podjela – Podjela ima pravni učinak osnivačkog akta. Podijeljena udruga prestaje postojati te međusobno dijele svoje preostale obveze.

Udruge prestaju sa svojim djelovanjem radi mnogih razloga. Političke i gospodarske okolnosti nerijetko budu čest čimbenik prestanka rada udruge. Često udruga bude dovedena do kraja neracionalnim postupanjem vodećih tijela. Postupak gašenja strogo je propisan Zakonom o Udrugama. Prema Bajić et al. (2015:25) razlozi prestanka djelovanja udruga su: odluka skupštine o prestanku udruge, pripajanje drugoj udruzi, protek dvostruko više vremena od vremena predviđenog za održavanje redovne sjednice, pravomoćna odluka o ukidanju udruge, pokretanje stečajnog postupka i mnogi drugi.

3.8 VOLONTIRANJE

Neprofitne organizacije i cjelokupni civilni sektor u velikoj mjeri oslanja se na rad volontera i volonterskog rada. Volontiranje je objašnjeno i definirano Zakonom o volonterstvu (NN 58/07, 22/13, 84/21) te podrazumijeva dobrovoljno ulaganje slobodnog vremena za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit. Ljudi se odlučuju na volontiranje kako bi osim slobodnog vremena ispunili svoju ljudsku stranu, kako bi napravili nešto za opće dobro. Zakonski je naglašena razlika između radnog odnosa i volontiranja. Također, regulirano je kako volontiranje nije zamjena za rad za opće dobro ili kao zamjena za novčane kazne.

Volontiranje može organizirati udruga, zaklada, fondacija, ustanova kao i svaka druga pravna osoba iz čijeg statuta proizlazi da nije osnovana s ciljem stjecanja dobiti. Volonterom se smatra svaka fizička osoba koja radi u svrhu dobrobiti zajednice, a mogu biti i maloljetne osobe, no najmanje moraju imati 15 godina. Ukoliko je riječ o maloljetnoj osobi, organizator volontiranja dužan je stvoriti adekvatne uvjete koji su prilagođeni njihovoj dobi te odgovarajući nadzor. Prema Bajić et al. (2015:143) za provođenje Zakona o volontiranju zaduženo je Ministarstvo

socijalne politike i mladih. U provedbi zakona sudjeluje i Nacionalni odbor za razvoj volonterstva te se kao novo savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske uvodi i Savjet za mlade. U većim gradovima poput Zagreba, Splita, Rijeke i Osijeka postoje i regionalni volonterski centri, odnosno Hrvatska mreža volonterskih centara.

4 FINANCIJSKO POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Financijsko poslovanje neprofitnih organizacija regulirano je Zakonom o Udrugama i Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Kako navodi Bajić et al. (2015: 53) novi je zakon o financijskom poslovanju udruga vođen dvama načelima: načelom dobrog financijskog upravljanja i kontrole te načelom javnosti i transparentnosti. Analizirajući do sada dostupne podatke zaključeno je kako je teško imati uvid u ostvarene prihode, izvršene rashode, a posebice u planiranje i izvršavanje financijskih planova. Zakon podrazumijeva da čelnik udruge bude dovoljno odgovoran kako bi uspostavio valjane radne postupke kako bi došlo do bolje kontrole i izvedbe. Uspostava i razvoj ne odnosi se samo na čelnika udruge, već i na sve aktivne članove koji sudjeluju u provođenju aktivnosti neprofitne organizacije. Zadaće su im obavljati aktivnosti na moralan, etičan i zakonski reguliran način, usklađeno sa zakonskim regulativama, zaštititi imovinu i druge resurse, jačati odgovornosti i motivaciju članova kako bi se došlo do zacrtanih ciljeva, pravodobno spoznavanje financijskih učinaka i praćenje rezultata koje su postigli. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija uključio je samoprocjenu sljedećih komponenti kako bi se došlo do djelotvornijeg učinka i to: kontrolno okruženje, upravljanje rizicima, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije i praćenje i procjenu sustava. Također, zakon propisuje i odredbe financijskog plana koji se sastoji od plana rashoda i prihoda, plana zaduženja i otplata te obrazloženja financijskog plana. Financijski plan donosi najviše tijelo neprofitne organizacije za slijedeću godinu, kako bi se znalo koliko sredstava moraju prikupiti za svoje planirane aktivnosti i kako bi mogli optimizirati svoje djelovanje. Ukoliko ne predaju financijski plan budu kažnjeni s 5 000 do čak 200 000 kuna.

Organizacije za svoje poslovanje prikupljaju novac i od svojih članova u vidu članarina ili donacija. Veliki dio prihoda za funkcioniranje udruga dolazi od poreza skupljenog na igre na sreću jer je taj novac namijenjen za dobrotvorne ili opće korisne svrhe. Novac se neprofitnim organizacijama uplaćuje isključivo na žiro račun prema važećim propisima o platnom prometu. Postoje i mnogi fondovi za financiranje, fokusirani na određeno područje kao što su: socijalne uključenosti - Europski socijalni fond plus, kultura i mediji – Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu, podupiranje građanstva - Program za građanstvo, ravnopravnost, prava i vrijednosti, istraživanje i inovacije – Obzor Europa, humanitarna pomoć - međunarodni fond za suradnju i razvoj i financiranje humanitarne pomoći, promet – Europska izvršna agencija za

klimu, infrastrukturu i okoliš, te služba za instrumente vanjske politike, kao i bespovratna sredstva u okviru programa Life.

4.1 FINANCIRANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA I MARKETING

Kako bi organizacija privukla što više aktivnih sudionika mora raditi na izravnoj komunikaciji s potencijalnim članovima. Marketingom, odnosno oglašavanjem pokušavaju doprijeti do ljudi, no obzirom da postoji više klasifikacija neprofitnih organizacija, više je i pristupa marketingu. Humanitarne organizacije nastaju u svrhu humanitarne pomoći, osmišljavaju psiho-socijalne programe, odgovore na gospodarske krize i slično. Nužno je fleksibilno definiranje misije i ciljeva. Vjerske pak institucije smatraju marketing neprihvatljivim za korištenje, dok su kod obrazovnih institucija većinski u fokusu roditelji iako su djeca ta koja većinski sudjeluju u radu organizacija. Svaka organizacija na najadekvatniji način pokušava regrutirati nove članove, te ih prizivaju oglašavanjem i isticanjem svoje misije i djelatnosti.

Tablica 4. prikazuje opću klasifikaciju mogućih sudionika i smjernica aktivnosti marketinga u neprofitnim organizacijama. Podijeljene su prema četiri čimbenika, prema opipljivosti, organizacijskoj strukturi, općem cilju i glavnim ciljnim grupama.

Tablica 4. Smjernice aktivnosti marketinga

Prema opipljivosti	ORGANIZACIJE	Sveučilišta, vjerske organizacije, vlada..
	LJUDI	Politički kandidati, volonteri, donatori
	MJESTA	Prihvatilišta, kampovi, države
	IDEJE	Planiranje obitelji, domoljublje..
	ROBA	Poštanske marke, stručni časopisi..
	USLUGE	Obrazovanje, liječenje, skrb o djeci..
Prema organizacijskoj strukturi	POVEZANOST S VLADOM	Nacionalna (državna) razina - vojska, policija... Regionalna razina – županije Lokalna razina – škole, organi lokalne uprave

	NEVLADINE ORGANIZACIJE I USLUGE	Humanitarne organizacije, organizacije za zaštitu ljudskih prava, udruge potrošača, udruge štediša..
Prema općem cilju	ZDRAVLJE	Sprječavanje zaraza, borba protiv pušenja..
	OBRAZOVANJE	Pismenost, prisustvovanje predavanjima..
	DOBROBIT	Nova radna mjesta, kvaliteta života..
	DRUGO	Prikupljanje sredstava, poboljšanje imidža
Prema glavnim ciljnim grupama	KORISNICI	Glasači, studenti, vjernici, siromašni..
	DONATORI/FINANCIJERI	Vlada, pojedinci, dobrotvori..
	JAVNOST	Ukupna javnost, politička javnost..

Izvor: Pripremila autorica prema Bežovan, G. (2004.), Civilno društvo, Zagreb, Nakladni zavod Globus; str. 33.

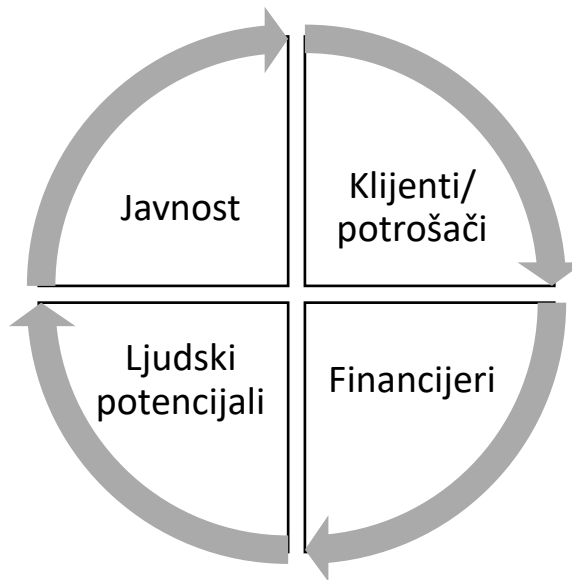
Iz tablice je vidljivo da su aktivnosti marketinga neprofitnih organizacija prema svim čimbenicima usmjerene na društvo i dobrobit zajednice. Vidljiva je i povezanost s vladom u smislu financiranja i organizacijske strukture.

Bežovan (2004:33) govori kako se zadnjih dvadeset godina prošloga stoljeća marketing neprofitnih organizacija temeljio na nekoliko značajnih čimbenika, a to su :

- Porast civilizacije – javio se pojačani transfer pojedinih specifičnih društvenih programa u privatni sektor, raste broj projekata između države i privatnih poduzeća.
- Porast volonterstva – sve je veći broj ljudi spreman pomagati ljudima koji su u potrebi, ne oslanjajući se na tradicionalne ustanove.
- Smanjenje tradicionalne potpore neprofitnim organizacijama – tradicionalni su izvori financiranja državne potpore i privatne donacije koji postaju nedostatni izvori resursa za sve veći broj neprofitnih organizacija

Obzirom da se pod neprofitnim organizacijama smatraju mnoge udruge kojima je osnovni cilj i misija djelovanje za ukupno veće dobro, a ne stjecanje dobiti, propisani su mnogi propisi u svrhu njihova financiranja. Svoje prihode ostvaruju iz različitih izvora, što naravno ovisi o

njihovom području djelovanja, te ciljevima i misijama. Osim iz privatnih sredstava, koja se najčešće koriste i sredstvima ostvarenih od strane uprava, odbora i zaklada što je prikazano slikom 4. u nastavku.

Slika 4. Prikaz ključnih resursa neprofitnih organizacija

Izvor: Marić, I. (2018.), Menadžment neprofitnih organizacija, Zagreb, Ekonomski fakultet, str 38.: prema La Piana i Hayes (2007: 29.)

Marić (2018:38) grafički prikazuje krug ključnih resursa neprofitnih organizacija, koji ovise jedni o drugima. Kako bi privukli klijente moraju postojati financijeri, za čije su djelovanje zaslužni ljudski resursi, koji ne bi mogli smisleno funkcionirati bez javnosti, o kojoj naravno ovise potencijalni klijenti.

4.2 SOCIJALNI KAPITAL I SOCIJALNO PODUZETNIŠTVO

Posljednjih godina sve više jača takozvano socijalno poduzetništvo, odnosno poduzetnička djelatnost u okviru neprofitnog sektora. Model po kojem djeluje socijalno poduzetništvo takozvani je model 3 P (ljudi=*People*, planet =*Planet* i dobit=*Profit*). Njima je stvaranje profita važno samo kako bi njime financirali svoj rad za opće dobro, a osnovni cilj je briga i pomoć ljudima/društvu i briga za okoliš..

Socijalni je kapital jedno od obilježja institucije kojeg čine norme, vrednote, te bilo koje društvene mreže. Socijalni se kapital može razumjeti i definirati pomoću: normi i vrednota, društvenih mreža i djelovanja – što tvori dobrovoljno proizvedena zajednička dobra i resurse.

Smatra se da je sastavljen od niza normi i vrednota koji utječu i predodređuju kako će se građani ophoditi jedni prema drugima. Za njihovo funkcioniranje ključne su građanske vrline povjerenje i uzajamnost. Prema Putmanu (2000:19) socijalni se kapital odnosi na veze među pojedincima – socijalne mreže i norme uzajamnosti i pouzdanosti koje iz njih proizlaze. Socijalno se poduzetništvo objašnjava kao nova paradigma u pristupu socijalnim problemima. Smatra se da im se treba pristupiti na poduzetnički način. Očekuju se da će socijalno poduzetništvo, prožeto idejama civilnog društva, razviti novi model i pridonijeti društvenom razvoju. Mnogi se socijalni poduzetnici natječu za donacije, volontere i druge oblike pomoći. Govori se da je socijalno poduzetništvo rezultat kolektivne dinamike koja uključuje ljude iz zajednice ili skupine koja dijeli određene interese i potrebe, služi lokalnoj zajednici, nema za cilj maksimalizaciju profita.

4.3 PRIKUPLJANJE SREDSTAVA

Prikupljanje sredstava jedna je od najvažnijih smjernica u funkcioniranju neprofitnih organizacija jer bez sredstava nije moguće dosegnuti zacrtani cilj. Iako je značajno da se neprofitne organizacije pokušavaju udaljiti od profita kao primarne svrhe djelovanja, novac i ostali resursi je potreban kako bi se ostvarila organizacijska misija. Kao prikupljanje sredstava označava se stvaranje temelja za financiranje djelatnosti neprofitnih organizacija. Ovsenik i Ambrož (1999:25) govore da je prikupljanje sredstava malo poduzeće odnosno poslovni svijet, te da se za uspješno prikupljanje sredstava podrazumijeva adekvatan razvitak financijskog plana. Kako bi se osiguralo validno poslovanje neprofitne organizacije, potrebno je kroz prikupljanje sredstava uspostaviti kvalitetne odnose s osobama koji su uključeni u proces financiranja. U tom slučaju mora postojati određeno povjerenje od strane donatora kako bi se financirala određena svrha. Kako bi se opravdalo povjerenje, udruge podnose financijske izvještaje.

Važno je razlučiti razliku između donatora i sponzora. Donatori su izvori podrške, koji za svoju pomoć ne očekuju protuuslugu. Bez njihove pomoći ne bi bilo moguće postići određeni cilj, a oni mogu biti trgovci, pojedinci, poduzeća, fondacije, trgovačke organizacije i slično. Također, u slučaju donacija dolazi do problema jer si donatori dajući novac nerijetko uzmu pravo određivanja programa, odnosno projekata.

Kako bi neprofitne organizacije funkcionirale moraju prikupiti određene resurse. Prema Andreasenu i Kotleru (2008:350) nužni resursi za funkcioniranje neprofitnih organizacija su:

financijski resursi, osoblje i prihodi od proizvoda i usluga. Kako bi sama organizacija postigla uspjeh, jedan od najznačajnijih čimbenika ovisi o uspješnosti *fundraisinga*, odnosno prikupljanja sredstava. Kako navodi Alfirević (2013:129) uspostavljanje marketinškog odnosa i suradnje jedna je ključnih aktivnosti za uspješno prikupljanje sredstava, a može se definirati u tri čimbenika;“ - nastojanju organizacije da produži životni vijek kupca (korisnika, donatora), - strategiji zadržavanja postojećih kupaca i koncepciji fokusiranja na višestruka tržišta i sve identificirane skupine dionika. Također, neprofitne organizacije imaju dva pristupa donatorima pojašnjena u sljedećoj tablici (tablica 5)

Tablica 5. Dva pristupa financiranja neprofitne organizacije

Transakcijski pristup	Prikupljanje sredstava za pojedinačne akcije bez namjere održavanja odnosa s donatorima nakon obavljene „transakcije“
Strateški pristup	Uspostavljanje dugoročnih odnosa koji možda u početku ne donose planirane prihode, ali u konačnici se dugoročno isplate zbog produljenja životnog vijeka donatora

Izvor: Alfirević et al (2013.), Osnove marketinga i menadžmenta neprofitnih organizacija, Zagreb, Školska knjiga d.d.; str. 129.

Transakcijskom prikupljanju sredstava u fokusu je traženje jedne donacije, dok je kod strateškog dugoročno. Transakcijskom su ključne mjere *return of investment* (ROI), iznos donacije i stopa odaziva, dok se za strateško veže životna vrijednost. Strateško je orijentirano prema odnosu s donatorima dok je transakcijskom važan cilj i kratkoročni su, s malim naglaskom na korisnike, dok je kod strateškog dugoročno i glavni fokus stavljaju na korisnike. Kako bi dobili adekvatnu potporu moraju imati validan razlog za potporu. To je zapravo glavni argument bez kojeg neprofitne organizacija ne bi trebale ni započeti s prikupljanjem sredstava. Razlog podrške najčešće se vežu uz cilj i misiju te se na taj način treba isticati zašto je baš ta organizacija autentičnija od drugih.

Sam *fundraising*, odnosno prikupljanje sredstava javlja se početkom prošloga stoljeća. U samim su začetima imućni pojedinci, koji su bili voljni, izdvajali novac za vjerske institucije, sirotišta ili financiranje fakulteta ili osnivanje škole. Zahvaljujući njima razvila se filantropija koja se

definira kao kultura dobrovoljnog davanja za opće dobro. Prvi veliki korak za prikupljanje sredstava dogodio se 1935. godine osnivanjem AAFRC-a, odnosno Američkog društva i vijeća za prikupljanje sredstava. Početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća osniva se AFP, najveće udruženje profesionalaca u prikupljanju sredstava. Potom je 2002. godine u Bruxellesu osnovana EFA, Europsko udruženje fundraisera.

U Hrvatskoj se za vrijeme Domovinskog rata, devedesetih godina prošloga stoljeća značajno razvija neprofitni sektor, a kao posljedica razvija se i *fundraising*. Obzirom da su se ljudi pokušali oporaviti od rata na sve načine, prikupljali su sredstva za obnovu stambenih objekata, škola, fakulteta, kazališta i drugih institucija. Mnogi su slali međunarodnu pomoć koja je bila i više nego potrebna. Nakon rata, mnoge su neprofitne organizacije prestale sa svojim djelovanjem iz mnogih razloga poput: nedostatka financijskih sredstava, prestanka obavljanja osnovnih djelatnosti ili su se jednostavno ugasile. No to nije rezultiralo gašenjem neprofitnog sektora, naprotiv, svi su se ti ljudi aktivno uključili u sudjelovanje u drugim organizacijama kako bi se obnovio kolektivni duh. Uspjeli su opstati radi donacija individualnih donatora, donacija, prihoda od vlastitih djelatnosti te partnerstva s privatnim sektorom. Najčešći su načini za prikupljanje sredstava: prikupljanje velikih donacija, prikupljanje direktnim marketingom, prikupljanje putem interneta, zadržavanje i odnos s donatorima, korporativno doniranje i donacije zaklada.

5 HIPOTEZE, OPIS I REZULTATI EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA

Kroz ovo poglavlje diplomskog rada analizirana su tri konkretna natječaja, odnosno javni pozivi za financiranje te pokazana i analizirana struktura prijavitelja.

5.1 CILJ I SVRHA ISTRAŽIVANJA

Opstojnost i rad neprofitnih organizacija, bez obzira na vrstu osnivača, nije moguć bez financijskih sredstava koje istima omogućavaju i osiguravaju realizaciju određenih ciljeva, odnosno pružanje konkretnih usluga usmjerenih na dobrobit zajednice. Cilj istraživanja u ovome radu je ukazivanje na mogućnost financiranja neprofitnih institucija, posebno udruga i kulturnih ustanova sredstvima osiguranim putem javnih poziva. Za potrebe istraživanja provedena je analiza dodijeljenih sredstava prema strukturi neprofitnih organizacija i visini odobrenih sredstava putem javnih poziva Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Osijeka te natječaj za dodjelu donacija HEP-a za 2022. godinu. Svrha istraživanja je analiza prijavitelja (neprofitnih organizacija) na javne pozive i donacije putem kojih si osiguravaju dodatna financijska sredstva nužna za poslovanje.

Uzorak istraživanja čine svi prijavitelji na Javni pozivi Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Grada Osijeka te natječaj HEP-a za dodjelu donacija za 2022. godinu

5.2 KVANTITATIVNA ANALIZA ODOBRENIH SREDSTAVA PUTEM JAVNIH POZIVA I NATJEČJA ZA DODJELU DONACIJA

Kvantitativna analiza provedena je kroz dva javna poziva na natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava i jedan poziv na natječaj za dodjelu donacija. Pozivatelji na prijavu analizirani u ovom radu su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Grad Osijek i HEP. Javni pozivi i natječaj za dodjelu donacija objavljeni su za 2022. godinu.

5.2.1 Javni poziv Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske u programskoj djelatnosti vizualnih umjetnosti – analiza primatelja

Javni poziv Ministarstva kulture za predlaganje programa javnih potreba u kulturi RH za 2022. godinu objavljen je u 2021. godini, a prijave su se mogle podnositi u razdoblju od 20. rujna do 20. listopada 2021. Na poziv je pristiglo 338 prijava, a za financiranje je odobreno 213 (ili 63%) programa koje provodi 148 institucija, u iznosu od 4.050.000,00 kuna.

Prihvatljivi prijavitelji na temelju Poziva su samostalni umjetnici, umjetničke organizacije, ustanove u kulturi, udruge, pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u kulturi, kao i pravne i fizičke osobe za potrebe zaštite i očuvanja kulturnih dobara i arheološke baštine u skladu s uputama za prijavitelje. Popis prijavitelja i njihovih programa u području vizualne umjetnosti za koja su tražena financijska sredstva i potpora navedeni su u sljedećoj tablici (Tablica 6).

Tablica 6. Pregled odobrenih programa Ministarstva kulture i medija
u programskoj djelatnosti vizualnih umjetnosti

Naziv predlagatelja	Naziv programa	Pravnoustrojbeni oblik	Odobreno
Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu	Plati i nosi 2022	ustanova	10.000,00 kn
	Akademija u Canvasu		20.000,00 kn
	Matrice: Zvuk II		15.000,00 kn
	Izložbeni program galerije Šira u 2022. godin		40.000,00 kn
Apoteka prostor za suvremenu umjetnost	Apoteka godišnji program 2022	umjetnička organizacija	40.000,00 kn
Art radionica Lazareti	Galerija Otok / izložbeni program Art radionice Lazareti 2022.	udruga	40.000,00 kn
Atelieri Koprivnica	AK galerija_prostor suvremene umjetnosti	udruga	30.000,00 kn
BITE ART d.o.o.	BUSINESS ZA KREATIVCE	doo	10.000,00 kn
Bona Mente obrt za kulturni turizam	Program Galerije "Stara skula" u Govedarima na otoku Mljetu u 2022. godini	obrt	10.000,00 kn
Brešan d.o.o.	Monografska izložba Fulvija Juričića	doo	10.000,00 kn
Centar kulture na Peščenici	Izložbeni program Galerije Događanja 2022	ustanova	15.000,00 kn
Centar za kulturu "Dr. Ivan Kostrenčić"	Izložbe u Gradskoj galeriji Crikvenica 2022.	ustanova	20.000,00 kn
Centar za kulturu Čakovec	Godišnja izložbena djelatnost	ustanova	10.000,00 kn
Centar za kulturu Grada Krka	Program Galerije Decumanus za 2022. godinu	ustanova	10.000,00 kn
Centar za kulturu i cjeloživotno obrazovanje Zlatna vrata	Premijere 2022	ustanova	10.000,00 kn
	Suradnja s HULU-om		10.000,00 kn
Centar za kulturu i informacije Maksimir	Program galerije Crta 2022	ustanova	15.000,00 kn

Centar za kulturu i informiranje dr. Franjo Tuđman, Grubišno Polje	Matešin u Grubišnom Polju	ustanova	10.000,00 kn
Centar za kulturu Novi Zagreb	Godišnji program GVB 2022: "Umjetnost kao čin slobode"	ustanova	25.000,00 kn
Centar za kulturu Omiš	Ciklus izložbi u glagoljaškoj Galeriji Az	ustanova	10.000,00 kn
Centar za kulturu Trešnjevka	Dio programa galerije Modulor za 2022.	ustanova	15.000,00 kn
CENTAR ZA PROMICANJE TOLERANCIJE I OČUVANJE SJEĆANJA NA HOLOKAUST	Jasenovac, prokljali cvijet zla? problematska međunarodna izložba za izlaganje u Zagrebu i Beogradu	ustanova	10.000,00
	CIKLUS JAVNIH TRIBINA "ZAŠTO NASILJE?"		15.000,00 kn
Centar za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor	48. Zimska likovna kolonija ZILIK 2022. i izložbe u 2022.	ustanova	15.000,00 kn
Društvo arhitekata Istre	Što arhitektura radi kad ne gradi 2022	udruga	20.000,00 kn
	Dani arhitekture u Istri 2022		20.000,00 kn
	Djeca i arhitektura 2022		10.000,00 kn
Društvo arhitekata Zadra	(G)radionica	udruga	20.000,00 kn
Društvo arhitekata Zagreba	Konferencija ARHIBAU 2022	udruga	20.000,00 kn
	Godišnji program Društva arhitekata Zagreba 2022.		40.000,00 kn
Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske	Povijest umjetnosti i diskurs o centru i periferiji	udruga	10.000,00 kn
	Povijest umjetnosti – odgovornost prema hrvatskoj kulturi danas		20.000,00 kn
Društvo tjelesnih invalida	20. Festival jednakih mogućnosti (20. F=M)	udruga	15.000,00 kn
Društvo za kajkavsko kulturno stvaralaštvo Krapina	Izložbe u Tjednu kajkavske kulture Krapina 2022.	udruga	10.000,00 kn
Festival suvremenog židovskog filma Zagreb	Izložbeni program 16. Festivala tolerancije	udruga	10.000,00 kn
Filmsko-kreativni studio VANIMA	Podrum ponedjeljkom - 3. sezona	udruga	8.000,00 kn
Foto klub Siscia obscura	Industrijska baština Siska "Akt u starim pogonima"	udruga	5.000,00 kn

Foto klub Vinkovci	SALON FOTOGRAFIJE VINKOVCI 2022., 12. MEĐ. FESTIVAL	udruga	15.000,00 kn
Fotografska udruga Organ Vida	FOTOGRAFIJE ORGAN VIDA - IZLOŽBA FINALISTA/ICA	udruga	50.000,00 kn
	SAMOSTALNA IZLOŽBA VIVANE SASSEN - VENUS & MERCURY		10.000,00 kn
	Grupna izložba - Pressure to crush (radni naslov)		20.000,00 kn
Fotoklub Split	Godišnji izložbeni program Galerije fotografije Fotokluba Split	udruga	20.000,00 kn
Fotoklub Zagreb	Izložbe u Galeriji Fotokluba Zagreb u 2022. godini	udruga	10.000,00 kn
	Obilježavanje 130 godina Fotokluba Zagreb		15.000,00 kn
	40. Zagreb salon - međunarodna izložba fotografija		20.000,00 kn
Gacko pučko otvoreno učilište Otočac	16. LIKOM GACKE: kolonija - izložba - radionica	ustanova	8.000,00 kn
GALERIJA ALVONA	GALERIJA ALVONA 2022	udruga	12.000,00 kn
Generator Multidisciplinarnih Koprodukcija	Nadja Buttendorf - samostalna izložba	udruga	5.000,00 kn
	Kompostni književni kružok		6.000,00 kn
	Art terapija u GMK 2.0 - ciklus radionica kreativnog izražavanja		10.000,00 kn
	Sara Sadik - samostalna izložba		5.000,00 kn
Goranska kiparska radionica Lokve	2. saziv grafike goranske kiparske radionice lokve 2022.	udruga	5.000,00 kn
	43.saziv Goranske kiparske radionice Lokve 2022.		10.000,00 kn
Grad Lepoglava	26. međunarodni festival čipke Lepoglava 2022	jedinica lokalne samouprave	20.000,00 kn
Gradska knjižnica Marka Marulića Split	Upoznaj splitske filmaše	ustanova	10.000,00 kn
Gradska knjižnica Požega	Umjetnik u meni - likovne radionice za srednjoškolce	ustanova	5.000,00 kn

	Izložbeni program Gradske knjižnice Pože		10.000,00 kn
Gradske galerije Osijek	Galerija Waldinger - godišnji izložbeni program 2022.	ustanova	60.000,00 kn
Gradanska organizacija za kulturu 'GOKUL'	PRIJEDLOG IZLAGAČKOG PROGRAMA U GREEN ROOM GALERIJI ZABOK ZA 2022. GODINU	udruga	20.000,00 kn
Greta Creative Network	Galerija Greta - Cjelogodišnji program	udruga	15.000,00 kn
Hrvatska glazbena mladež	Međunarodna škola arhitekture - Teorija i oblikovanje u digitalno doba	udruga	15.000,00 kn
Hrvatska sekcija AICA	AICA: Dialozi 4 (2022.)	udruga	15.000,00 kn
Hrvatska udruga likovnih umjetnika – Split	IZLOŽBENI PROGRAM U SALONU GALIĆ	udruga	70.000,00 kn
Hrvatski kulturni dom na Sušaku	Izložbeni program povodom 25 godina djelovanja galerije Kortil	ustanova	50.000,00 kn
	Godišnji program Galerije Kortil		40.000,00 kn
Hrvatski savez gluhoslijepih osoba Dodir	Dodir art 2022. - Umjetničko stvaralaštvo gluhoslijepih osoba	udruga	10.000,00 kn
Hrvatsko dizajnersko društvo	Gostovanje izložbe Mirka Ilića u Koprivnici, Osijeku, Rijeci i Podgorici	udruga	5.000,00 kn
	Gostovanje izložbi Nedeljka Dragića i Studija		5.000,00 kn
	Izložba hrvatskog dizajna 21/22		60.000,00 kn
	Izložbeni program HDD galerije u 2022.		70.000,00 kn
	Dizajnerska početnica		10.000,00 kn
	Gostovanje 3 izložbe Orsata Frankovića, Zorana Pavlovića i studija Kazinoti&Komenda u MKC Split		5.000,00 kn
Hrvatsko društvo karikaturista	27. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURA ZAGREB 2022	udruga	10.000,00 kn
Hrvatsko društvo likovnih umjetnika	Godišnji program Galerije Karas	udruga	40.000,00 kn

	PROGRAM MEŠTROVIĆEVOG PAVILJONA 2022.		210.000,00 kn
	57. ZAGREBAČKI SALON - „Mi smo se pojavili kao strategija vječnosti.“		100.000,00 kn
	36. SALON MLADIH - PARAZITI / SITUACIJA		85.000,00 kn
Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Dubrovnik	Galerija Flora. Godišnji program.	udruga	40.000,00 kn
Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Osijek	Edukativni program - Galerija Kazamat 2022.	udruga	15.000,00 kn
	Godišnji izložbeni program Galerije Kazamat za 2022. godinu		70.000,00 kn
Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka	EDUKATIVNE LIKOVNE RADIONICE	udruga	8.000,00 kn
	Cjelogodišnji izložbeni projekt Galerije Juraj Klović		15.000,00 kn
Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Varaždin	Program Galerije HDLU 2022.	udruga	10.000,00 kn
Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Zagreb/HDLU Zagreb	Izložbe u Europskom domu Zagreb u 2022.	udruga	10.000,00 kn
Hrvatsko udruženje interdisciplinarnih umjetnika - HUiU	IN DIS Gallery	udruga	20.000,00 kn
Institut za povijest umjetnosti	BAŠTINA ODOZDO Drežnica: Tragovi i sjećanja 1941.-1945.	ustanova	20.000,00 kn
	IZLOŽBA FOTOGRAFIJA BORISA CVJETANOVIĆA: DRUŠTVO		5.000,00 kn
	Nagrada Radoslav Putar		30.000,00 kn
	LANA STOJICEVIĆ, SAMOSTALNA IZLOŽBA		5.000,00 kn
	TADEJ POGAČAR ŽIVOTINJE. KUĆE LJUDI. RANI RADOVI		5.000,00 kn
	JULIJE KNIFER: PRAVILA I OSJEĆAJI		5.000,00 kn
	MARKO ČAKLOVIĆ - fotografije		5.000,00 kn
KA-MATRIX - Udruga za društveni razvoj	Vizualiziraj ovo! Od publike do izvođača #3	udruga	10.000,00 kn

KERAMEIKON HRVATSKO KERAMIČARSKO UDRUŽENJE	Ceramica multiplex 2022	udrug	10.000,00 kn
Kino klub Split	Sedamdeset - izložba povodom sedamdeset obljetnice Kino kluba Split	udrug	20.000,00 kn
Kolektiv za razvoj, istraživanje i propitivanje queer kulture queerANarchive	qIZLOŽBE 2022.	udrug	20.000,00 kn
Kolektor - Centar za vizualne umjetnosti	DRUGI KADAR - škola umjetničke fotografije	udrug	20.000,00 kn
KPD "SLOGA" PAKRAC	Ježeva kućica	udrug	9.000,00 kn
Kreativni veznik alternativnog razvoja kulture	Program Galerije K2	udrug	8.000,00 kn
Kulturni centar Klanjec	Izložbeni program Kulturnog centra Klanjec - izložba karikatura Dinka Žibrata	ustanova	5.000,00 kn
KULTURNI CENTAR OSIJEK	Samostalna izložba VLADO KRISTL: IZBOR IZ OPUSA U SKLOPU OLJK	ustanova	20.000,00 kn
	Izložba nagrađenih studenata sa 4.Međunarodnog studentskog biennala u sklopu Osječkog ljeta kulture		10.000,00 kn
Kulturni centar Travno Podružnica Zagreb, Posudionica i radionica narodnih nošnji	PREMA DOSTOJANSTVU (starenja) - Vlasta Delimar i Višnja Stilinović	ustanova	8.000,00 kn
Kulturno informativni centar	Izložbeni program Galerije Forum za 2022.	ustanova	35.000,00 kn
KVART/Udruga za suvremenu umjetnost	Izložbeni program Galerije Kvart: Developer	udrug	20.000,00 kn
Labin Art Express XXI	Akumulator 2	udrug	30.000,00 kn
Lauba	Godišnji izložbeni program	udrug	40.000,00 kn
	Nesvrstani - Boutique Art Fair		25.000,00 kn
Likovna udruga "Petar Smajić" Ernestinovo	19. Međunarodna kolonija mladih Ernestinovo	udrug	10.000,00 kn
	49. KOLONIJA KIPARA NAIVACA		10.000,00 kn

Likovna udruga Lika	Galerijski program Galerije LU „Paket kulture 2022.“	udruga	10.000,00 kn
Luma film d.o.o.	Škola animacije	doo	15.000,00 kn
Mala akademija umjetnosti Ernestinovo	Sevengardens- producenti boja	udruga	10.000,00 kn
Matica hrvatska	Godišnji program Galerije Matice hrvatske 2022.	udruga	30.000,00 kn
Mavena - 36 njezinih čuda	NMG PRODUKCIJA	udruga	10.000,00 kn
	NMG REZIDENCIJA		10.000,00 kn
	KUSTOSKA ŠKOLA		15.000,00 kn
Mediterranski kiparski simpozij	Edukativne šetnje i radionice u Parku skulptura Dubrova	udruga	5.000,00 kn
	44. Mediteranski kiparski simpozij		40.000,00 kn
Multidisciplinarni autorski projekti i akcije	Zone isključenih: povijesno sjećanje tijela i prostora	udruga	25.000,00 kn
Multimedijalni kulturni centar Split	Hrvatski multimedijalni umjetnici i strategije istraživanja 2022	ustanova	20.000,00 kn
Narodno sveučilište Dubrava	Izložbeni program Galerija Vladimir Filakova	ustanova	20.000,00 kn
NINA BEŠLIĆ	„Oblikovanje prostora u vremenu” (prostor, vrijeme, materija)		10.000,00 kn
Obrazovno-kulturna Udruga "Porta" Knin	ZIDNE NOVINE / DEMOKRATIZACIJA KULTURE SJEĆANJA U KNINU/2022	udruga	15.000,00 kn
Petikat	Osvojena područja - volumen 10	umjetnička organizacija	15.000,00 kn
Prirodno- umjetnički kružok	Garaža Kamba	udruga	15.000,00 kn
PROSTORNE TAKTIKE d.o.o.	Logorun - otočke Taktike 2022	doo	15.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad	18. grafičke radionice/izložba	ustanova	8.000,00 kn
PUČKO OTVORENO UČILIŠTE LABIN	Izložbeni program Gradske galerije Labin za 2022. godinu	ustanova	15.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Matija Antun Relković	Krajolik budućnosti	ustanova	10.000,00 kn
	Izložbe 2022.		10.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Ogulin	Bajka na zidu II	ustanova	10.000,00 kn
	Izložbe u galeriji Zuccato	ustanova	15.000,00 kn

Pučko otvoreno učilište Poreč	32. Montraker, međunarodna studentska kiparska škola		15.000,00 kn
	62. Annale: Poor Sublime (radni naslov)		20.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Rab	Rapsko likovno ljeto	ustanova	15.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Samobor	Centar za mlade Bunker – godišnji program izložbi	ustanova	10.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Sveti Ivan Zelina	Godišnji izložbeni program Galerije "Kraluš"	ustanova	5.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Velika Gorica	Izložbeni program Galerije Galženica za 2022. godinu	ustanova	35.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Zabok	LIKOVNE IZLOŽBE U VELIKOJ GALERIJU U ZABOKU	ustanova	20.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Zagreb	Galerija Bernardo Bernardi	ustanova	10.000,00 kn
	Obljetnička izložba Modernizam za sve!		10.000,00 kn
	Galerija CEKAO		10.000,00 kn
Pučko otvoreno učilište Zaprešić	Izložbeni program Galerije Razvid 2022	ustanova	10.000,00 kn
Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA "	In Memoriam... Osobna svjedočanstva Roma i ne-Roma	udruga	15.000,00 kn
	Ljubi Roma - Poruke mržnje na hrvatskim ulicama		15.000,00 kn
Savez udruga - Hrvatski sabor kulture	Likovna radionica: "Crtež i crtačke tehnike"	udruga	5.000,00 kn
	Izložba likovnih radova 38. Susreta likovnih stvaralaca		5.000,00 kn
SILVA KALČIĆ	Međuprostori, izložba Vuke Bombardellija	fizička osoba	10.000,00 kn
Sinjski kulturni urbani pokret	Umjetnost u zaleđu	udruga	15.000,00 kn
Siva zona - prostor suvremene i medijske umjetnosti	Izložbeno performativni program 2022	udruga	20.000,00 kn
SPLIT NOMAD GALLERY UDRUGA ZA KUTURU, UMJETNOST I DRUŠTVO	BILJET 2021. - Putnik	udruga	10.000,00 kn
Studentski centar, Program Kultura	Program Galerije SC 2022.	ustanova	70.000,00 kn
	Objekti konstruktivne dekonstrukcije - Paulina		10.000,00 kn

	Jazvić, Alem Korkut i Kristian Kolžul		
Studio Pangolin	Čovjek bez kuće je beskućnik, što je kuća bez stanara? Virtualna izložba	umjetnička organizacija	8.000,00 kn
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku	“.ORG - osječka radionica grafike”	ustanova	10.000,00 kn
	Starter 5		10.000,00 kn
	„GRAD KAO MUZEJ“		8.000,00 kn
	Godišnji program Galerije Knifer		20.000,00 kn
	Kuća bez temelja / Potraga za unutarnjim vrtovima		10.000,00 kn
	„TVORNICA ZEMLJA“ međunarodni kiparski simpozij		8.000,00 kn
Sveučilište u Splitu	Izlagački program Sveučilišne galerije za 2022.	ustanova	15.000,00 kn
Sveučilište u Zagrebu - Akademija dramske umjetnosti	Godišnji izložbeni program ADU Galerije f8 2022.	ustanova	20.000,00 kn
Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet	Minimalne distance	ustanova	10.000,00 kn
Šikuti Machinae	Dvadeset godina poslije - Mladi dolaze	udruga	10.000,00 kn
Škola likovnih umjetnosti	Galerija Škola 2022	ustanova	15.000,00 kn
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna	PROGRAM IZLOŽBI U ISO - IZLOŽBENOM SALONU IZIDOR KRŠNJAVI/ŠPUD 2022.	ustanova	20.000,00 kn
Turistička zajednica Grada Hrvatska Kostajnica	Unska likovna kolonija	Ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima	10.000,00 kn
Turistička zajednica Grada Petrinje	FLIK - Festival lončarstva i keramike	Ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima	8.000,00 kn
Tvrđava Brod Udruga za suvremenu umjetnost	TVRĐAVA@RT 2022 - LEPTIRI U BLATU	udruga	20.000,00 kn
Udruga "Što, kako za koga" / WHW	Umjetničke ekologije, serija grupnih i suradničkih izložbi	udruga	50.000,00 kn
Udruga 36	36 Mountains Studio	udruga	10.000,00 kn
Udruga Artoratorij	Izložbeni program udruge Artoratorij	udruga	10.000,00 kn

Udruga Crtani romani šou	25. Međunarodni festival stripa Crtani romani šou - Zagreb Comic Con	udruga	40.000,00 kn
	Programi medijske pismenosti i kreativnog razvoja mladih 2022.		10.000,00 kn
	Družina od vješala (La compagnia della forza), izložba		10.000,00 kn
	Izložba: Milton Caniff		15.000,00 kn
Udruga Dobre Dobričević	La Linea	udruga	15.000,00 kn
Udruga Filmaktiv	Paspartu	udruga	10.000,00 kn
Udruga gluhoslijepih osoba Grada Zagreba	Gluhoslijepo stvaralaštvo	udruga	10.000,00 kn
Udruga Livingstone	ROVINJ PHOTODAYS	udruga	15.000,00 kn
Udruga Metamedij	Nagrada za mlade umjetnike Zlatna lubenica	udruga	15.000,00 kn
Udruga Pasijska baština	31. SVEČANOSTI PASIJSKE BAŠTINE - likovni program	udruga	10.000,00 kn
Udruga Scuderia Zagreb	Art Zagreb 2022	udruga	20.000,00 kn
Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja	Prostori Novog Zagreba I: Zagrebački velesajam	udruga	10.000,00 kn
	Priprema za izložbu "Geometrija elektrifikacije" u Muzeju grada Šibenika u 2023. godini		15.000,00 kn
Udruga za kreativni razvoj Osijek	Mjesta kreativnog pogleda	udruga	20.000,00 kn
Udruga za kulturu Beat	Edukativni program galerije Studio-21-	udruga	15.000,00 kn
	IZLOŽBENI PROGRAM GALERIJE STUDIO 21-		15.000,00 kn
Udruga za kulturu, umjetnost i turizam osoba oštećena sluha Hrvatske "Svijet Tišine"	Edukativne likovne radionice "Art Pouring"	udruga	10.000,00 kn
Udruga za očuvanje i promicanje kulturne i prirodne baštine Lumbarde BAŠĆINA	KULTURNO LJETO U LUMBARDI 2022.	udruga	10.000,00 kn
Udruga za poticanje kreativnosti Atanor	3. konferencija Izazovi galerija u razvoju publike	udruga	10.000,00 kn
Udruga za umjetnost i stvaralaštvo REART	stARTanje	udruga	10.000,00 kn
	ReArt i vizualno		10.000,00 kn
Udruženje hrvatskih arhitekata	Godišnja izložba ostvarenja hrvatskih	udruga	10.000,00 kn

	arhitektica i arhitekata u 2021. godini		
ULUPUH	Nacionalna baština – šibenska katedrala, gostovanje izložbe	udruga	5.000,00 kn
	Program Galerije ULUPUH u 2022. godini		60.000,00 kn
	Divne stvari		10.000,00 kn
	Nacionalna baština – amfiteatar u Puli, gostovanje izložbe 10. Edu međ. Studentske radionice		5.000,00 kn
	kostimografije, modnog i tekstilnog oblikovanja, lik. kritike LIKOVNO KAZALIŠTE		15.000,00 kn
	/UMJETNIČKO/EDUKATIVAN/MULTIMEDIJSKI PROJEKT		8.000,00 kn
Umjetnička akademija u Splitu	Dizajnerska početnica u Splitu — radionice za djecu i mlade	ustanova	10.000,00 kn
	Slikarstvo i mogućnosti slike: generacija 2021.		15.000,00 kn
	Premijere 2022		15.000,00 kn
Umjetnička organizacija "Format C"	Fubar - virtualna glitch art izložba	umjetnička organizacija	10.000,00 kn
Umjetnička organizacija Atelieri Žitnjak	Izložbeni program Galerije AŽ 2022.	umjetnička organizacija	35.000,00 kn
Umjetnička organizacija IMAGINE platforma	Projekt Ilica: Q'ART	umjetnička organizacija	10.000,00 kn
Umjetnička organizacija Otvoreni likovni pogon Zagreb	Umjetnički pojmovnik javnog prostora / 2022	umjetnička organizacija	20.000,00 kn
Umjetnička organizacija ROBOT	Izložbe u galeriji Poola u 2022	umjetnička organizacija	25.000,00 kn
Ured za fotografiju	Godišnji program Galerije Spot	udruga	25.000,00 kn
Ustanova za kulturu Galerija Kula	Izložbeni program Ustanove za kulturu Galerije Kula u 2022.god.	ustanova	80.000,00 kn
Ustanova za kulturu i sport Metković	Likovna sezona 2022.	ustanova	10.000,00 kn
Ustanova za protokol, odnose s javnošću i manifestacije FESTUM	MMC galerija Grada Umaga / galerijsko izložbena djelatnost za 2022.	ustanova	10.000,00 kn
VIŠNJA KUKOČ	5. manifestacija Split 3 - ulice, kvartovi, stanovnici	fizička osoba	15.000,00 kn

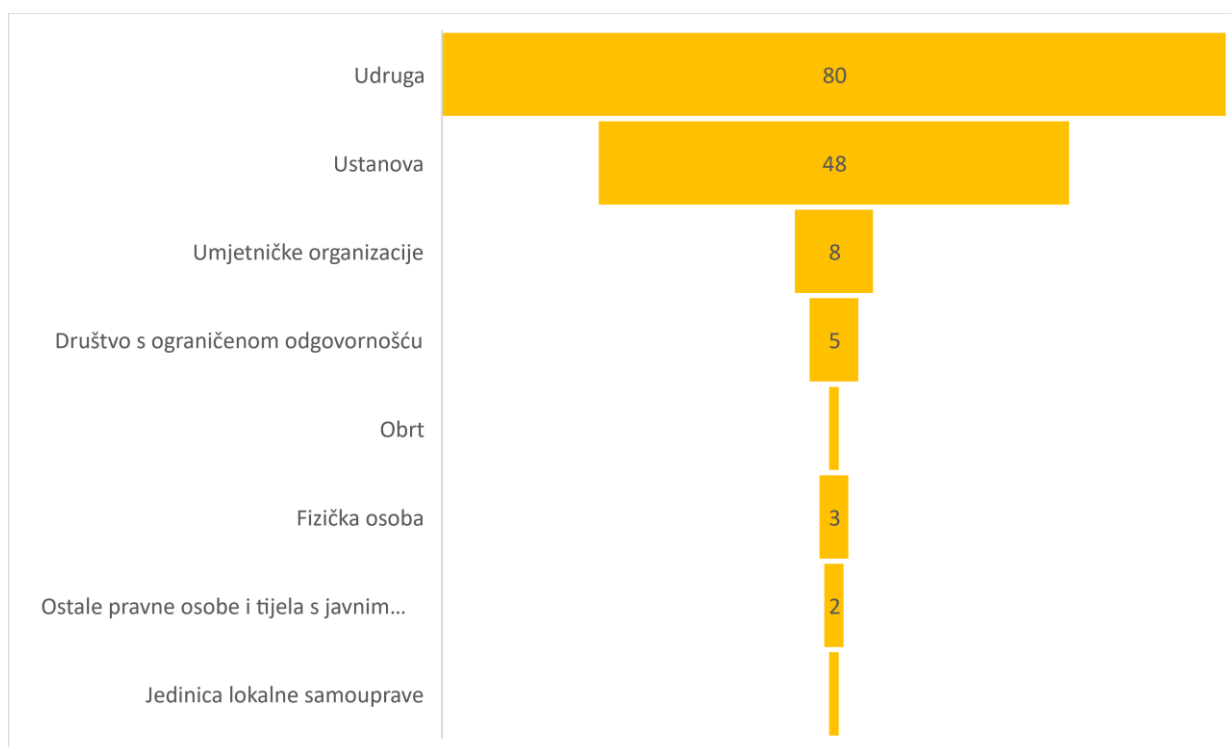
Zajednica kulturno-umjetničkih udruga Sisačko-moslavačke županije	ORGANIZACIJA 4. SUSRETA LIKOVNIH STVARATELJA SISAČKO-MOSLOVAČKE ŽUPANIJE	udrug	15.000,00 kn
Zlati ajngel d.o.o.	Godišnji program galerije	doo	35.000,00 kn
Ukupno	213	148	4.050.000,00 kn

Izvor: pripremila autorica prema: [https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20\(pregled%20sa%20stanjem%20o%C5%BEujak%202022.\).pdf](https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20(pregled%20sa%20stanjem%20o%C5%BEujak%202022.).pdf) (pristup 25.9.2022.)

U prethodnoj tablici (Tablica 6) prikazani su svi odobreni programi u programskoj djelatnosti vizualnih umjetnosti s odobrenim iznosima i naznačenim pravno ustrojbenim oblicima prijavitelja. Minimalan, odobreni, iznos bio je 5.000,00kn, a maksimalan 210.000,00kn.

Struktura sudionika kojima su odobrena određena financijska sredstva pokazana je sljedećim grafikonom (Grafikon 1).

Grafikon 1. Struktura sudionika u odobrenim sredstvima javnog poziva Ministarstva kulture

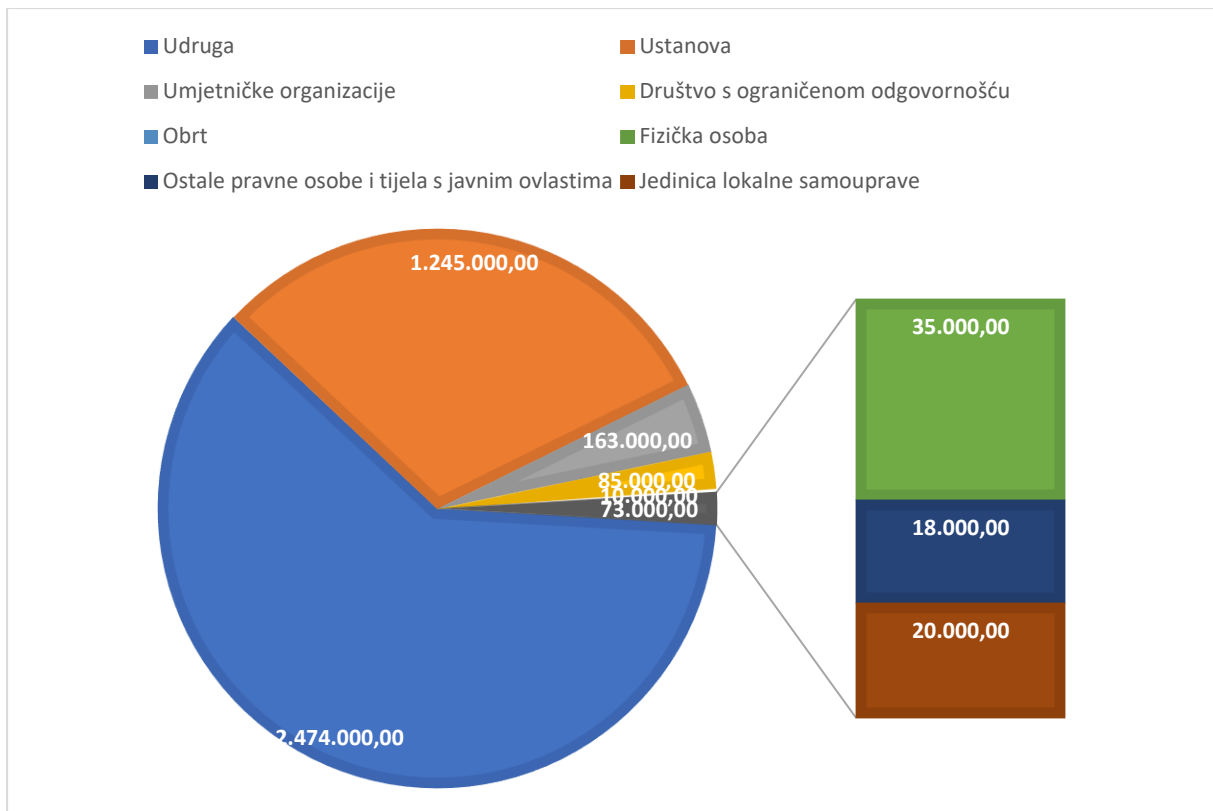

Izvor: pripremila autorica prema [https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%20C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20\(pregled%20sa%20stanjem%20o%20C5%BEujak%202022.\).pdf](https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%20C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20(pregled%20sa%20stanjem%20o%20C5%BEujak%202022.).pdf) (pristup 25.9.2022.)

Iz analiziranih podataka (Grafikon 1) vidljivo je kako je odobreno sredstava za 213 različitih programa koje su prijavila 148 sudionika od kojih 80 čine udruge, 48 ustanove, osam umjetničkih organizacija, pet društava s ograničenom odgovornošću, tri fizičke osobe, dvije ostale pravne osobe i tijela s pravnom osobnošću te po jedan obrt i jedinica lokalne samouprave.

Koliki je udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti pokazuje sljedeći grafikon (Grafikon 2).

Grafikon 2. Udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja

Izvor: pripremila autorica prema [https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%20C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20\(pregled%20sa%20stanjem%20o%20C5%BEujak%202022.\).pdf](https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%20C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20(pregled%20sa%20stanjem%20o%20C5%BEujak%202022.).pdf) (pristup 25.9.2022.)

Grafikon 2 prikazuje udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja, od ukupnih 4.050.000,00 kuna, 2.474.000,00 kuna ili 61% odnosi se na udruge, 1.245.000,00 kuna ili 31% na ustanove, 163.000,00 kuna ili 4% umjetničke organizacije, 85.000,00 ili 2% društva s ograničenom odgovornošću, 35.000,00 kuna ili 0,8% fizičke osobe, 20.000,00 kuna ili, 0,5% jedinica lokalne samouprave, 18.000,00 kuna ili 0,5% ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima te 10.000,00 kuna ili 0,2% obrt.

5.2.2 Javni poziv-Program javnih potreba u kulturi Grada Osijeka za 2022.-analiza prijavitelja

Poziv za predlaganje Programa javnih potreba u kulturi Grada Osijeka objavljen je 24. rujna 2021. godine, a rok za dostavu prijava bio je 13.listopada 2021. godine. Odobreno je 58 programa koji su prijavili 38 sudionika u ukupnoj vrijednosti od 474.200,00 kuna.

Prihvatljivi prijavitelji na temelju Poziva su ustanove u kulturi, udruge, umjetničke organizacije, samostalni umjetnici te druge pravne i fizičke osobe pokazani su u sljedećoj tablici (Tablica 7).

Tablica 7. Pregled odobrenih Programa javnih potreba u kulturi Grada Osijeka za 2022. godinu

Naziv predlagatelja	Naziv programa	Pravnoustrojbeni oblik	Odobreno
Hrvatsko kulturno umjetničko društvo „Željezničar“ Osijek	Obnova i kupovina nošnje đakovačkog kraja	udruga	7.000,00 kn
	Održavanje plesnih i glazbenih radionica		10.500,00 kn
Slavonsko tamburaško društvo „Pajo Kolarić“	Očuvanje tradicije hrvatskih pjevanih misa	udruga	7.400,00 kn
	Sudjelovanje na Festivalu mladih u organizaciji Hrvatske bratske zajednice Pittsburgha		8.000,00 kn
	Škola tambure		7.400,00 kn
Udruga “Svjetlost Fenjera”	IV. Sedeco festival 2022.	udruga	5.200,00 kn
Arheološki muzej Osijek	Arheološki lokaliteti grada Osijeka	ustanova	7.600,00 kn
Muzej likovnih umjetnosti	28. slavonski biennale-skupna izložba	ustanova	10.500,00 kn
	Mrtva priroda iz fundusa Muzeja likovnih umjetnosti-skupna izložba		5.800,00 kn
Muzej Slavonije	Doktori za baštinu 2022.-godina obilježavanja muzejske edukacije u Muzeju Slavonije	ustanova	8.200,00 kn
	80 godina izdavačke djelatnosti Muzeja Slavonije:1942.-2022.		7.000,00 kn
	Osječki zbornik		7.000,00 kn
Udruga ljubitelja školjaka, puževa i ostalog morskog svijeta te raznih hobija „Gloria Maris“	Stalna izložba vodenog svijeta-godišnji program	udruga	5.800,00 kn

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Osijek	Godišnji izložbeni program Galerije Kazamat	udrug	10.500,00 kn
„LIKAR“ Društvo likovnih umjetnika amatera Osijek	Slikarske radionice: LIKARionice	udrug	7.800,00 kn
Udruga za kreativni razvoj Osijek	MMML Studio/Umjetničke rezidencije	udrug	8.200,00 kn
Udruga za kreativni razvoj Osijek	Mjesta kreativnog pogleda	udrug	8.800,00 kn
Alberta j.d.o.o.	Osječki glazboplov	doo	8.200,00 kn
	Izrada monografije „Gradonačelnici grada Osijeka“		6.000,00 kn
Antipod, obrt za nakladništvo	Izdavanje knjiga u 2022.	obrt	5.000,00 kn
Klinika kreativnosti	Saša Anović: Trilogija gubitnika, izbor drama: Smisao života gospodina Lojtrice, Kauboji i Niko i Ništ (GospOUdin NOUbad)	udrug	9.000,00 kn
	ScArtLab-Ciklus mjesečnih tribina Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku		5.800,00 kn
	Tok i karakter/Krajolik kao mogućnost		7.600,00 kn
Ogranak Matice hrvatske Osijek	Nakladnička djelatnost i Anonimni natječaj za najbolji prozni rukopis u 2022.	udrug	10.500,00 kn
	Književna revija- časopis za književnost i kulturu		10.500,00 kn
	Dani Matice hrvatske Osijek 2022.		10.500,00 kn
Udruga Šokačka grana Osijek	Zbornik Bećarac na UNESCO-vu popisu kulturne baštine čovječanstva	udrug	10.500,00 kn
Glazbena mladež Osijek	27. Memorijal „Franjo Krežma“	udrug	10.500,00 kn
Hrvatsko pjevačko društvo "Lipa"	Redovna djelatnost HPD "Lipa" u 2022.	udrug	10.500,00 kn
	Izvedba zajedničkog koncerta hrvatskih zborova Karlovac 2022.		8.000,00 kn
Institut za zborsku glazbu "Polifonija"	Koncerti i audio-video snimanje Vokalnog ansambla "Brevis"	udrug	10.500,00 kn
	Glazbene radionice i koncerti Dječjeg zbora "Osječki zumbići"		10.500,00 kn
Novalis Concept	Novalis festival	umjetnička organizacija	5.200,00 kn

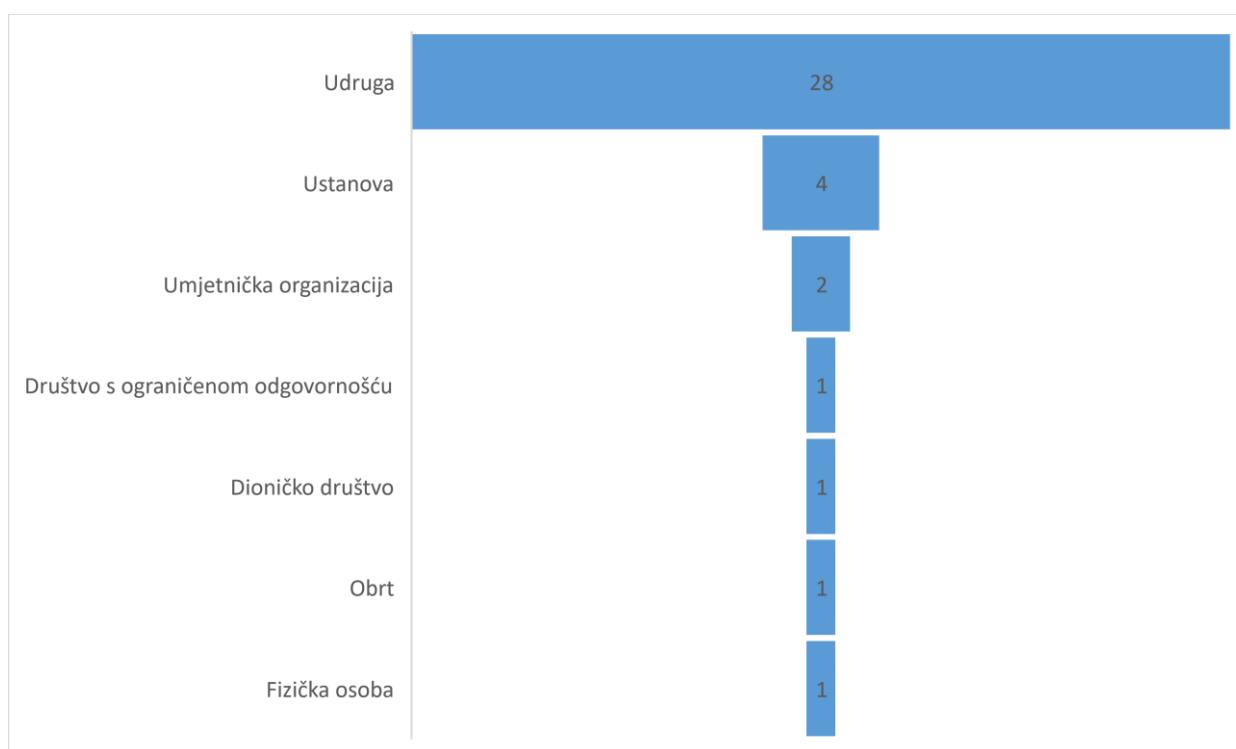
Organizacija glazbeno - estradnih izvođača hrvatske	Redovan rad udruge	udruge	5.400,00 kn
PARTWISH-udruge za razvoj kreativne i kulturne industrije	Jazzy vožnja	udruge	7.000,00 kn
Pjevačko društvo svetog Josipa Osijek	Promicanje zbarske sakralne glazbe-redovna djelatnost	udruge	5.000,00 kn
Tihomir Ranogajec	Izrada nosača zvuka-audio snimanje autorskih kompozicija		5.600,00 kn
Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku	12. Međunarodna revija lutkarstva -Lutkokaz 202	ustanova	10.500,00 kn
	ARTOMANIA		9.000,00 kn
	10. međunarodno pjevačko natjecanje „Lav Mirski“		10.500,00 kn
Dječji kreativni centar Dokkica	Festival učeničkih igrokaza „POZOR! Plivamo na sceni! 11	udruge	8.600,00 kn
Društvo za kulturnu suradnju Francuska alijansa Osijek	Frankofonija u Osijeku 2022.	udruge	8.200,00 kn
Teatar to go	TTG kazališni program 2022.	umjetnička organizacija	7.800,00 kn
	Filmska runda 2022.		8.800,00 kn
Centa za kulturu i sport Tenja	XVIII: kulturno-tradicijska manifestacija "Slavonijo u jesen si zlatna"	udruge	7.000,00 kn
Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Osijek 1862.“	Pajo Kolarić: 200-ta obljetnica	udruge	10.500,00 kn
Osječki puhački orkestar	Dovedimo glazbu na osječke ulice	udruge	8.000,00 kn
Kinematografi Osijek d.d.	Festivalski filmovi u kino klubu	dd	7.800,00 kn
	Cool -Tour		7.600,00 kn
	Medijska kultura za školarce		8.200,00 kn
Udruga Oksimoron	Drive in kultura Osijek	udruge	8.200,00 kn
Video klub „Mursa“	See/Touch/Try – radionica stop-trik animacije	udruge	7.400,00 kn
Andizet - Institut za znanstvena i umjetnička istraživanja u kreativnoj industriji	4. Milenijsko natjecanje iz kreativne industrije	udruge	10.500,00 kn
	Kreativna riznica 2022.: Vodikova kreativnost		10.500,00 kn
Udruga PLANTaža	Urbane intervencije	udruge	8.200,00 kn
Udruga za umjetnost i stvaralaštvo REART	ReArt festival	udruge	8.400,00 kn
	Startanje		5.000,00 kn
Slama- udruge za poticanje umjetničke svijesti u društvu	Kreativni laboratorij	udruge	9.000,00 kn
Ukupno	58	38	474.200,00 kn

Izvor: pripremila autorica prema <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2022/06/Odluka-o-raspodjeli-sredstvava-prema-usvojenom-Programu-javnih-potreba-u-kulturi-Grada-Osijeka-za-2022..pdf> (pristup 25.9.2022.)

U Tablici 7 prikazani su odobreni programi, njih 58, s odobrenim iznosima i naznačenim pravno ustrojbenim oblicima prijavitelja kojih je bilo ukupno 38.

Kada se promatra struktura sudionika u ovom pozivu, na lokalnoj razini, (Grafikon 3) i udio odobrenih sredstava (Grafikon 4) uočava se slična struktura prijavitelja kao i kod poziva Ministarstva, odnosno na nacionalnoj razini.

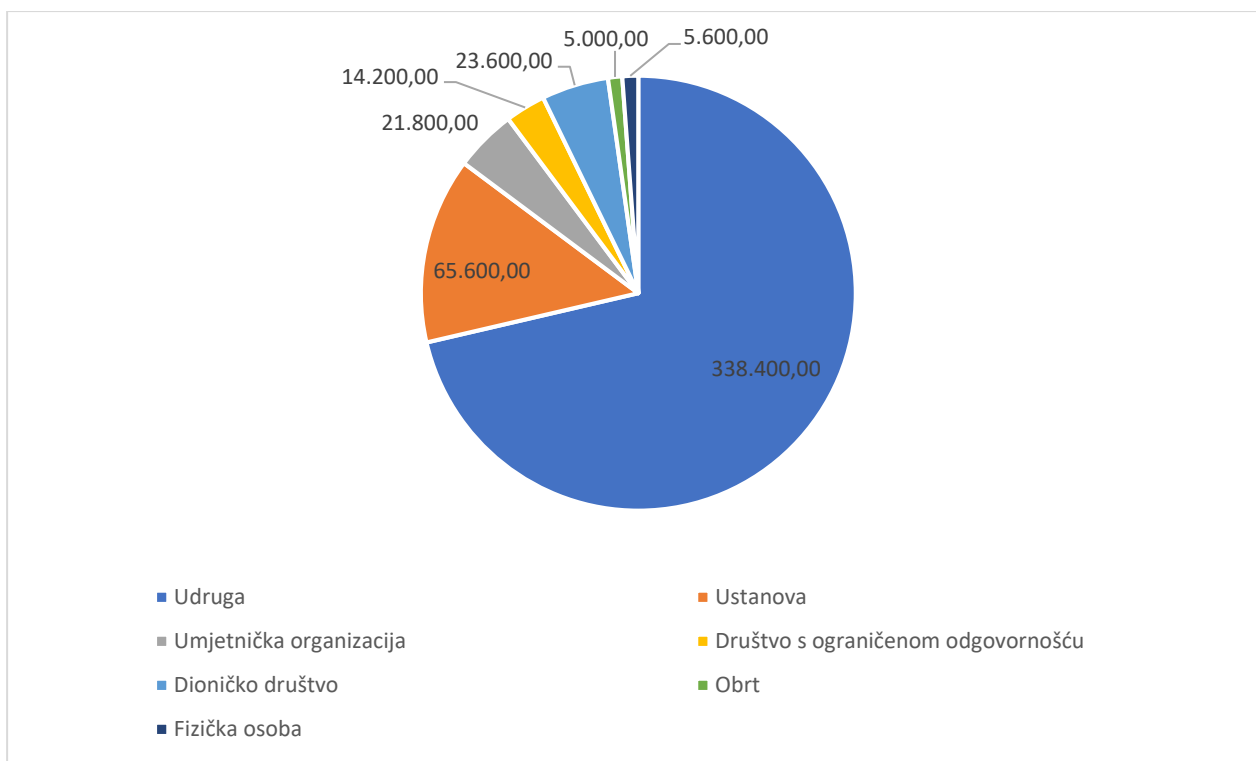
Grafikon 3. Struktura sudionika u odobrenim sredstvima javnog poziva Ministarstva kulture

Izvor: pripremila autorica prema <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2022/06/Odluka-o-raspodjeli-sredstvava-prema-usvojenom-Programu-javnih-potreba-u-kulturi-Grada-Osijeka-za-2022..pdf> (pristup 25.9.2022.)

Iz analiziranih podataka (Grafikon 3) vidljivo je da su odobrena sredstva za 38 prijavitelja programa od kojih 28 čine udruge, četiri ustanove, dvije umjetničke organizacije te po jedno društvo s ograničenom odgovornošću, dioničko društvo, obrt i fizička osoba.

Grafikon 4. Udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja

Izvor: pripremila autorica prema <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2022/06/Odluka-o-raspodjeli-sredstvava-prema-usvojenom-Programu-javnih-potreba-u-kulturi-Grada-Osijeka-za-2022..pdf> (pristup 25.9.2022.)

Grafikon 4 prikazuje udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja, od ukupnih 474.200,00 kuna, 338.400,00 kuna ili 71% odnosi se na udruge, 65.600,00 kuna ili 14% na ustanove, 23.600,00 ili 5% na dioničko društvo, 21.800,00 kuna ili 4,7% na umjetničke organizacije, 14.200,00 ili 3% na društvo s ograničenom odgovornošću, 5.600,00 kuna ili 1,2% fizičke osobe te 5.000,00 kuna ili 1,1% obrt.

5.2.3 Natječaj HEP-a za dodjelu donacija „Svjetlo na zajedničkom putu“-analiza prijavitelja

Natječaj HEP-a za dodjelu donacija „Svjetlo na zajedničkom putu“ objavljen je 21.veljače 2022. godine i trajao je do 22. ožujka 2022. godine. Odabrano je 205 udruga, ustanova i organizacija civilnog društva. Analizirani su podaci iz kategorije Umjetnost i kulturna baština.

Tablica 8. Pregled odobrenih donacija Natječaja za dodjelu donacija HEP-a
 „Svjetlo na kraju puta“ za 2022. godinu

Naziv primatelja potpore	Naziv programa	Pravnoustrojbeni oblik	Iznos
KUD SELJAČKA SLOGA GREĐANI, Topusko	Nabava zavičajne nošnje	udruga	5.000,00
Gradska glazba Opuzen	nabava novih glazbenih instrumenata	udruga	10.000,00
KUD Drežnik, Staro Petrovo Selo	nadopuna i otkup zavičajnih narodnih nošnji	udruga	10.000,00
Tamburaško društvo "Gaj", Zagreb	7. glazbeni memorijal "Julije Njikoš"	udruga	10.000,00
KUD Kukuruzari, Hrvatska kostajnica	Obnova tradicijskih običaja na Banovini	udruga	11.000,00
KUD "Ivan Goran Kovačić", Lovas	Umjetnost tradicije Lovasa	udruga	10.000,00
Templarski viteški red hrvatske "Sv Bernarda i Marije Magdalene-OCMTH", Zagreb	Okrugli stol "Povijest hrvatskog templaeskog reda-faza II"	udruga	12.000,00
KUD "Matija Gubec", Ilača	Očuvanje kulturne baštine srijemskog kraja nabavom glazbenih instrumenata	udruga	8.000,00
UO KAZALIŠNA DRUŽINA "Ritam igre", Split	Gostovanjima predstava hrvatskih autora promovirajmo hrvatsku kulturnu baštinu	umjetnička organizacija	12.000,00
Zavičajna udruga "Višnjica", Donja Višnjica	Tisak monografije mjesta Donja Višnjica	udruga	10.000,00
KUD OŠTRC, Samobor	Izrada zaštitne ograde Rudnika sveta Barbara	udruga	10.000,00
HKUD "Darda"	Nosač zvuka s Baranjskim pjesmama	udruga	11.000,00
Zavičajni klub "Ivan Kežman Gračanica Šišinečka", Glina	"Da se ne zaboravi"	udruga	9.000,00
Društvo žena i djevojaka "Hrvatska duša", Rasinja	Rasinjski Vuzem	udruga	10.000,00
Folklorni ansambl "Etno Siscia Sisak"	Nabava ženskih posavskih narodnih nošnji	udruga	12.000,00
KUD "Magdalena" Donja Kupčina, Pisarovina	Opremanje dječje skupine KUD-a	udruga	10.000,00

KUD "Putalj", Kaštel Sućurac	Izrada dječjih pohačica i dječjih narodnih nošnji Posavine	udruga	10.000,00
PUČKO OTVORENO UČILIŠTE "Ploče"	Note Neretve	ustanova	10.500,00
Župa sv. Ivana Nepomuka Vrbovsko	Sanacija krovništva župne crkve u Vrbovskom	vjerska organizacija	14.000,00
HRVATSKO-MAKEDONSKO DRUŠTVO, Zagreb	Zajedničko svjetlo	udruga	12.000,00
ETNO UDRUGA PETROVO POLJE, Ružić	Upotpunjavanje narodne nošnje i opreme	udruga	12.000,00
Zrinska garda Čakovec	Nabava sablji Zrinske garde	udruga	13.000,00
Folklorna skupina "Kolo", Zagreb	Nabava narodnih nošnji Zagrebačkog Prigorja (Šestina)	udruga	10.000,00
KUD "Zaokret", Murter	14. Festival slobodne glazbe-Murter 2022	udruga	11.000,00
TZ grada Varaždinske Toplice	No(c)TE(s) Aquae Iasae	Ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima	13.000,00
Muzeji grada Karlovca	Galerijsko svjetlo na Starom gradu Dubovcu	ustanova	16.000,00
Marijina legija Petrinja	Glazbeno-scenski prikaz Pasija	udruga	10.000,00
Udruga za očuvanje kulturne baštine Jasenovac	Obnova muške narodne nošnje	udruga	6.000,00
Hrvatsko kulturno umjetnička udruga "Trenk" Nova Gradiška	Smotra dječjeg folklora "Djeca u Europi mogu skupa"	udruga	7.000,00
Udruga bosanskih posavljaka "Izvorni običaji", Zagreb	Folklorni i glazbeni amaterizam	udruga	11.000,00
Industrijsko-obrtnička škola, Slavonski Brod	Izrada replike Vukovarskog vodotornja u školskoj radionici-ZUIŠ SB	ustanova	13.000,00
Folklorno društvo Pazin	Nabava glazbenih instrumenata	udruga	10.000,00
KUD "Ivan Tišov" Viškovec	Roba za zavičajnu nošnju	udruga	7.000,00
KUD "Joakim Govlja" Mikleuševci	Nabava projektor i platna za projektor	udruga	3.500,00
KUD "Eugen Kumičić" Križišće	Proslava 40. godine osnutka KUD-a	udruga	6.000,00

Puhački orkestar "Lijepa naša" Kumrovec	Nabava opreme-instrument francuski rog	udrugama	10.000,00
Povijesno kulturna udrugama Trem, Sveti Ivan Zelina	Nakladničko istraživački projekt - Povjesnica zmajskog stola u Krapini	udrugama	10.000,00
Ukupno	37	37	375.000,00 kn

Izvor: pripremila autorica prema

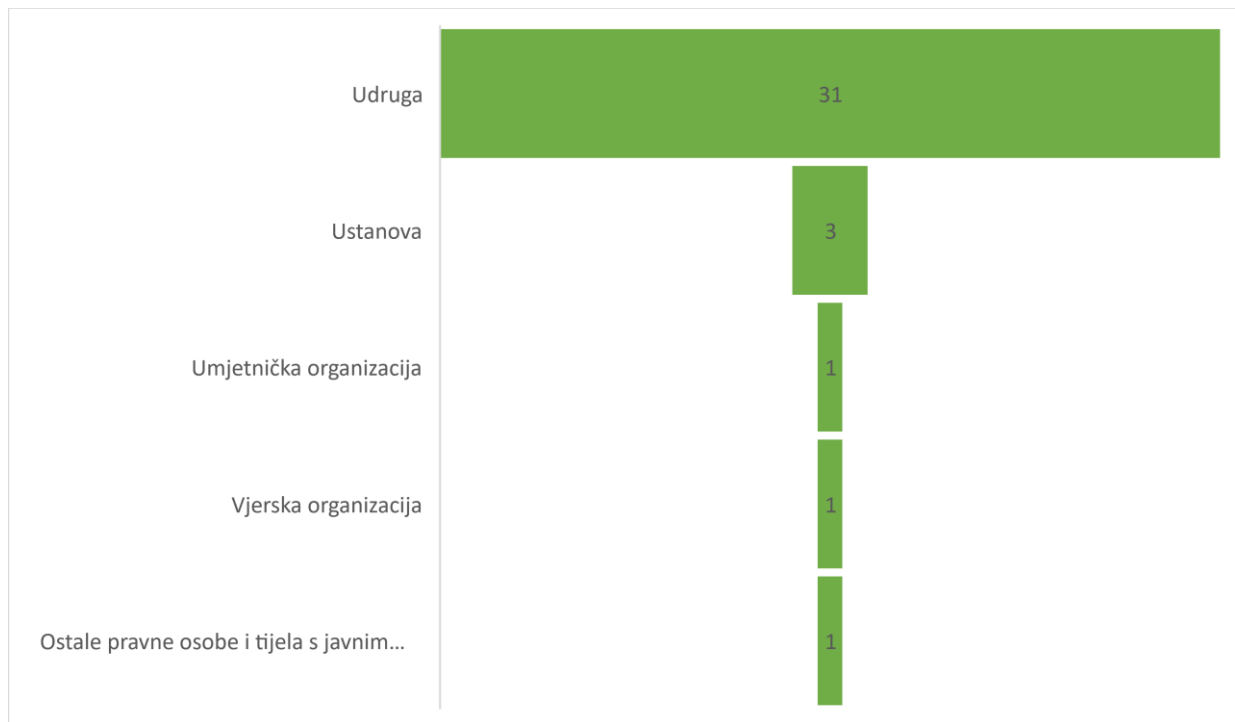
https://www.hep.hr/UserDocsImages/dokumenti/donacije/Donacije_rezultati_2022.pdf

(pristup 25.9.2022.)

U Tablici 8 prikazani su odobreni programi s odobrenim iznosima i naznačenim pravno ustrojbenim oblicima prijavitelja. Uočava se kako su iznosi znatno manji i ravnomjernije raspoređeni. Također je vidljivo kako su donacije dodijeljene udrugama s cijelog područja Republike Hrvatske te kako se radi o manjim udrugama koje djeluju u lokalnoj zajednici.

Sljedećim grafikonima (Grafikon 5, Grafikon 6) pokazana je struktura, odnosno pravno ustrojbeni oblik institucije prijavljene za donaciju sredstava te udio dodijeljenih sredstava u ukupnom iznosu.

Grafikon 5. Struktura sudionika u odobrenom Natječaju za dodjelu donacija u 2022. godini HEP-a

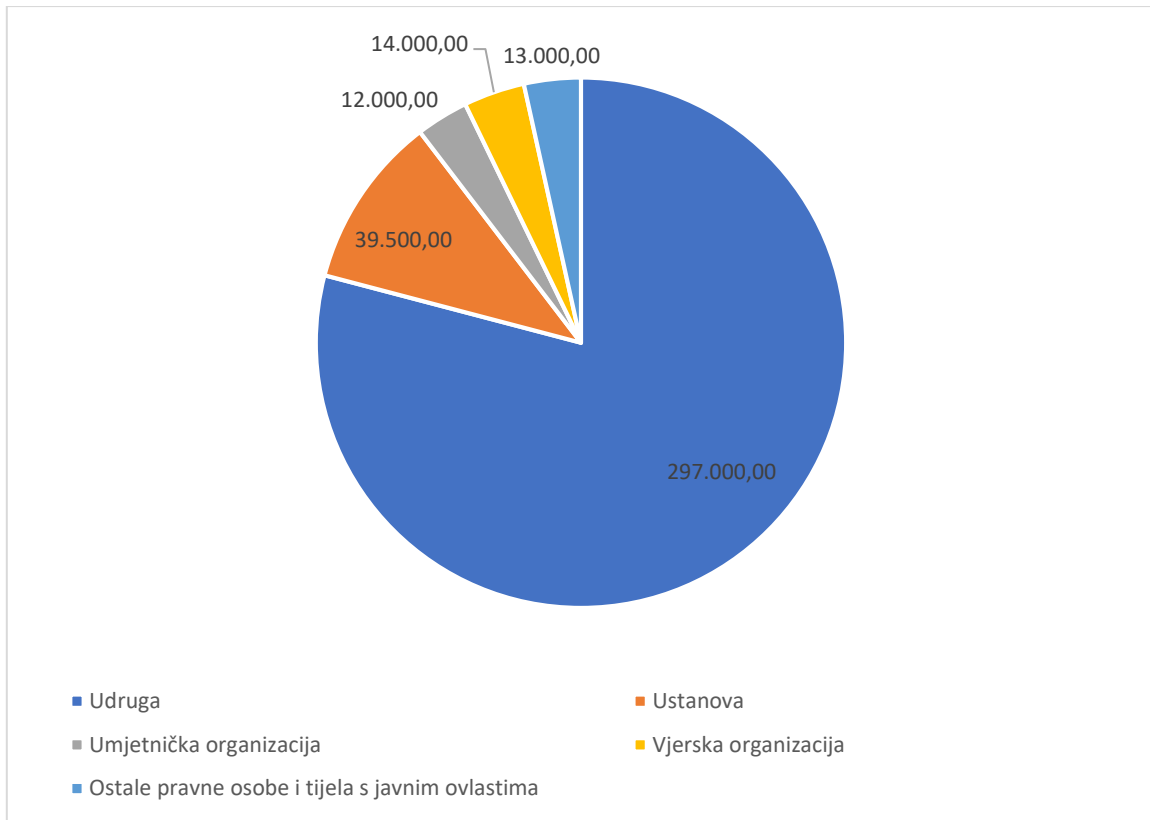

Izvor: pripremila autorica prema

https://www.hep.hr/UserDocsImages/dokumenti/donacije/Donacije_rezultati_2022.pdf (pristup 25.9.2022.)

Iz analiziranih podataka (Grafikon 5) vidljivo je da su odobrena sredstva za 37 prijavitelja programa od kojih 31 čine udruge, tri ustanove te po jedna umjetnička organizacija, vjerska organizacija i ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima.

Grafikon 6. Udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja

Izvor: pripremila autorica prema

https://www.hep.hr/UserDocsImages/dokumenti/donacije/Donacije_rezultati_2022.pdf (pristup 25.9.2022.)

Grafikon 6 prikazuje udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja, od ukupnih 375.500,00 kuna, 297.000,00 kuna ili 79% odnosi se na udruge, 39.500,00 kuna ili 10,6% na ustanove, 14.000,00 kuna ili 3,7% vjerska organizacija, 13.000,00 kuna ili 3,5% na ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima te 12.000,00 kuna ili 3,2% na umjetničke organizacije.

6 ZAKLJUČAK

Dug povijesni razvoj, brojnost i specifične djelatnosti kojima se neprofitne organizacije bave ukazuje koliko su one važne i neophodne za razvoj jednog društva i očuvanje njegovih vrijednosti. Osnivaju ih pojedinci, ali i država. Neprofitne organizacije posebno su važne za sektor kulture i kulturne djelatnosti. Nerijetko su one jedini nositelji očuvanja i prenošenja tradicionalnih kulturnih vrijednosti kako na lokalnoj tako i na nacionalnoj razini.

Kao i svaka profitna organizacija i neprofitne organizacije nastoje osigurati potrebne resurse za svoj rad i ostvarivanje svojih definiranih ciljeva, posebice financijskih. Kako svoje usluge ne mogu naplaćivati po tržišnim cijenama prisiljene su snalaziti se i pronalaziti najrazličitije izvore financiranja. Stoga kreiraju i uključuju se u različite projekte, a isto tako se prijavljuju na raspisane natječaje i donacije na lokalnoj i/ili nacionalnoj razini, a za to su im potrebni dobro. Neki od izvora financiranja za 2022.g. su pokazani u prethodnom poglavlju, a to su javni poziv za financiranje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Osijeka te natječaj za dodjelu donacija HEP-a za područje kulture u kojem je najveći broj neprofitnih organizacija budući da kultura obuhvaća brojna područja unutar umjetnosti, izvođačkih djelatnosti i baštine.

Analizirajući broj i strukturu prijavitelja na javne pozive i dodjelu donacija zaključuje se kako su najbrojnije udruge koje osnivaju pojedinci, zatim su u manjem broju zastupljene ustanove i umjetničke organizacije. Broj obrta i trgovačkih društava odnosno najčešće društava s ograničenom odgovornošću je zanemariv. S obzirom na brojnost, ali i kvalitetu ponuđenih programa udruge dobivaju najveći udio od ukupno odobrenih sredstava pozivatelja. Iz ove navedene činjenice zaključeno je kako se obje postavljene hipoteze u radu mogu potvrditi, a one glase

H1: Neprofitne organizacije osnovane od strane države manje koriste izvore financiranja putem javljanja na javne pozive u odnosu na neprofitne organizacije, odnosno udruge osnovane od strane pojedinaca.

H2: Kvaliteta programa neprofitnih organizacija, odnosno udruga osnovanih od strane pojedinaca izravno utječe na visinu odobrenih financijskih sredstava od strane pokretača javnih poziva i natječaja.

U svakom slučaju država putem svojih tijela na nacionalnoj i lokalnoj razini treba osiguravati dio financijskih sredstava za rad neprofitnih organizacija u kulturi, ali i drugim djelatnostima te kroz javne pozive i natječaje poticati razvoj novih, kreativnih programa u koje se može

uključit veliki broj sudionika. Isto tako uspješni profitni gospodarski subjekti, poput HEP-a, pomažući financiranje dobrih programa u kulturi, sportu, obrazovanju i drugim djelatnostima neprofitnih organizacija doprinose ne samo gospodarskom razvoju već i ukupnom razvoju društva, odnosno države.

7 LITERATURA

Knjige

1. Alfirević et al (2013.), *Osnove marketinga i menadžmenta neprofitnih organizacija*, Zagreb, Školska knjiga d.d.; str. 128-140.
2. Andreasen, A.R., Kotler, P. (2008.) *Strategic marketing for nonprofit organization*, Prentice Hall, Upper Saddle River, New York; str. 350
3. Bahtijarević-Šiber, F., Borović, S., Buble, M., Dujanić, M., Kapustić, S. (1991). *Organizacijska teorija* (ur. S. Kapustić), Informator, Zagreb; str. 204
4. Bajić, S., Cutvarić, M., Lendić Kasalo, V., Kovačić, D., Malenica, S., Milčić, I., Rogošić, N., Sirovica, K., Terek, D., Zuber, M. (2015.) *Poslovanje Udruga*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara Zagreb, Zagreb; str. 25-14
5. Bežovan, G. (2004.), *Civilno društvo*, Zagreb, Nakladni zavod Globus;
6. Carter, S.L. (1998.) *Civility: Manners, Morals, and the Etiquette of Democracy*. New York: Harper Perennial; str. 11
7. Marić, I. (2018.), *Menadžment neprofitnih organizacija*, Zagreb, Ekonomski fakultet
8. Marić, R. (2007.) *Menadžment neprofitnih organizacija*, Beogradska poslovna škola, Beograd; str. 21
9. Ovsenik, M., Ambrož M. (1999.) *Neprofitni autopoetični sustavi*, Alinea, str. 23
10. Pavičić J. (2003.), *Strategija marketinga neprofitnih organizacija*, Zagreb, Masmedia d.o.o; 15.-184
11. Putman, R.D. (2000.) *Bowling alone – The Collapse and Revival of American Community*. New York; Touchstone; str.19
12. Salamon, L. M., Anheier, H.K. (1996.) *The Emerging Sector: The Nonprofit Sector in Comparative Perspective – An Overview*. Baltimore : The Johns Hopkins University, Institute for Policy Studies; str. 70-74
13. Walzer, M. (ed.) (1995.) *Toward a Global Civil Society*, Providence, MA/Oxford, Berghahn Society; str. 15;
14. Žugaj, M., Šehanović J., Cingula M. (2004). *Organizacija*, Varaždin: Tiva-Tiskara.

Članci i znanstveni radovi

1. Brainard, L. A., Siplon, P.D. (2004.) *Toward Nonprofit Organization Reform in the Voluntary Spirit: Lessons From the Internet*, Nonprofit and Voluntary Sector QUARTERLY 33(3), str. 451.
2. Tolušić, M., Sigmund Veočić, A. (2016) *Utjecaj udruga na stjecanje kompetencija studenata i razvoj društvene zajednice na primjeru studenata Odjela za kulturologiju Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku. Sociokulturno nasljeđe i gospodarski razvoj; Zbornik radova sa znanstvenog skupa Globalizacija i regionalni identitet; str.192-209.*

Internetski izvori

1. Evidencija vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj. Dostupno na <https://registri.uprava.hr/#!/vjerske-zajednice> [pristup: 25.9.2022.]
2. Grad Osijek – Internet stranica. *Tekst poziva za predlaganje programa javnih potreba u kulturi*. Dostupno na <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2021/09/TEKST-POZIVA-ZA-PREDLAGANJE-PROGRAMA-JAVNIH-POTREBA-U-KULTURI-GRADA-OSIJEKA-ZA-2022..pdf> [pristup: 25.9.2022.]
3. Grad Osijek – Internet stranica. *Upute za prijavitelje, poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi grada Osijeka za 2022*. Dostupno na <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2021/09/UPUTE-ZA-PRIJAVITELJE-POZIV-ZA-PREDLAGANJE-PROGRAMA-JAVNIH-POTREBA-U-KULTURI-GRADA-OSIJEKA-ZA-2022..doc> [pristup: 25.9.2022.]
4. Grad Osijek – Internet stranica. *Od l u k a o raspodjeli sredstava prema usvojenom Programu javnih potreba u kulturi Grada Osijeka za 2022*. Dostupno na <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2022/06/Odluka-o-raspodjeli-sredstvava-prema-usvojenom-Programu-javnih-potreba-u-kulturi-Grada-Osijeka-za-2022..pdf> [pristup: 25.9.2022.]
5. Hrvatska elektroprivreda. *Uputa za prijavitelje*. Dostupno na https://www.hep.hr/UserDocsImages/dokumenti/donacije/donacije_2022/Uputa_za_prijavitelje_2022.pdf [pristup: 25.9.2022.]
6. Hrvatska elektroprivreda. *Rezultati natječaja za dodjelu donacija u 2022.godini*. Dostupno na

- https://www.hep.hr/UserDocsImages/dokumenti/donacije/Donacije_rezultati_2022.pdf [pristup: 25.9.2022.]
7. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., dostupno na <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=45461>. [pristup: 24.9.2022.]
 8. Ministarstvo kulture i medija. *Poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2022. godinu*. Dostupno na <https://min-kulture.gov.hr/natjecaji-16274/javni-pozivi-404/poziv-za-predlaganje-programa-javnih-potreba-u-kulturi-republike-hrvatske-za-2022-godinu/21400> [pristup: 25.9.2022.]
 9. Ministarstvo kulture i medija. *Odobreni programi vizualnih umjetnosti 2022*. Dostupno na [https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%20C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20\(pregled%20sa%20stanjem%20o%20C5%BEujak%202022.\).pdf](https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Rezultati/vizualne%20o%20C5%BEujak%202022/Odobreni%20programi%20vizualnih%20umjetnosti%20(pregled%20sa%20stanjem%20o%20C5%BEujak%202022.).pdf) [pristup: 25.9.2022.]
 10. Očevidnik kazališta. Dostupno na <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/ocevidnik-kazalista-16607/16607?nid=1786> [pristup: 25.9.2022.]
 11. Povjerenik za informiranje Republika Hrvatska. Dostupno na <https://tjv.pristupinfo.hr/?search=65063917591> [pristup: 25.9.2022.]
 12. Registar udruga Republike Hrvatske. Dostupno na <https://registri.uprava.hr/#!udruge> [pristup: 25.9.2022.]
 13. Registar umjetničkih organizacija. Dostupno na <https://min-kulture.gov.hr/istaknute-teme/registar-umjetnickih-organizacija/16606?page=1&tag=-1&grad=&pojam> [pristup: 25.9.2022.]
 14. Zakon.hr – Internet stranica. Dostupno na <https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-%28regionalnoj%29-samoupravi> [pristup: 25.9.2022.]
 15. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija NN 121/214; dostupno na: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_121_2300.html [pristup: 24.9.2022.]
 16. Zakon o udrugama NN 74/14, 70/17 i 98/19 dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/64/Zakon-o-udrugama> [pristup: 24.9.2022.]
 17. Sudski registar Republike Hrvatske. Dostupno na <https://sudreg.pravosudje.hr/registar> [pristup: 25.9.2022.]

8 PRILOZI

Popis slika:

Slika 1. Temeljna razlika profitnih i neprofitnih organizacija	8
Slika 2. Razlike između neprofitnih i profitnih organizacija	9
Slika 3. Prikaz tri društvena sektora Vennovim dijagramom.....	11
Slika 4. Prikaz ključnih resursa neprofitnih organizacija.....	24

Popis tablica:

Tablica 1. Vrste organizacija.....	6
Tablica 2. Razlike ekonomskog i volonterskog modela neprofitnih organizacija	12
Tablica 3. Klasifikacija neprofitnih organizacija	16
Tablica 4. Smjernice aktivnosti marketinga	22
Tablica 5. Dva pristupa financiranja neprofitne organizacije	26
Tablica 6. Pregled odobrenih programa Ministarstva kulture i medija u programskoj djelatnosti vizualnih umjetnosti	29
Tablica 7. Pregled odobrenih Programa javnih potreba u kulturi Grada Osijeka za 2022. godinu	43
Tablica 8. Pregled odobrenih donacija Natječaja za dodjelu donacija HEP-a „Svjetlo na kraju puta“ za 2022. godinu	48

Popis grafikona

Grafikon 1. Struktura sudionika u odobrenim sredstvima javnog poziva Ministarstva kulture	41
Grafikon 2. Udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja	42
Grafikon 3. Struktura sudionika u odobrenim sredstvima javnog poziva Ministarstva kulture	46
Grafikon 4. Udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja	47
Grafikon 5. Struktura sudionika u odobrenom Natječaju za dodjelu donacija u 2022. godini HEP-a	51
Grafikon 6. Udio odobrenih sredstava prema pravnoj osobnosti prijavitelja	52